

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

תובעות
1. אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר 58809447
2. בישולים י. וקנין קייטרינג בניחוח גלילי בע"מ 511721102
שתיהן ע"י עו"ד עינת דסברג

נגד

נתבע
הרב משה אלחרר
ע"י עו"ד שלומי וינברג

1

2

פסק - דין

3

לפני תביעה לתשלום פיצוי בסך 359,504 ₪ בעילת פרסום לשון הרע ובעילת שקר מפגיע.

4

5

א. ההליך והצדדים לו

6

1. תובעת 1 היא עמותה רשומה שנוסדה ב-1937, פועלת שלא למטרות רווח ומוכרת על-ידי
משרד החינוך כגוף חינוכי שנתון לפיקוחו; היא משמשת בין השאר מוסד להכשרת מורים
בתחום הטכנולוגיה (להלן **התובעת** או **אנ"א**). אנ"א מפעילה כשמונה-עשרה אכסניות נוער
בפריסה ארצית; אחת מהן – שניצבת במוקד הסכסוך בהליך זה – היא האכסניה ביישוב
שלומי (להלן **האכסניה**).

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

2. תובעת 2, חברה פרטית, פועלת בתחום המזון וההסעדה (להלן **חב' בישולים**); היא מפעילה
את המטבח וחדר האוכל באכסניה, וכך גם באכסניות נוספות שמפעילה אנ"א. חב' בישולים
היא המעסיק של משגיחת הכשרות באכסניה בתקופה הרלוונטית, גב' אילנית אזולאי הראל
(להלן **אילנית** או **המשגיחה**), ומי ששילמה את שכרה. חב' בישולים עובדת עם גופים נוספים
בכל רחבי הארץ.

3. הנתבע הוא רב היישוב שלומי; הוא רב מקומי כמשמעו בסעיף 2(א) ו-2(ב) בחוק איסור
הונאה בכשרות.

4. בחודש מאי 2017 פרסם הנתבע הודעה באפליקציית ווטסאפ, בקבוצה בשם "**פורום משגיחי
הרבנות ארצי - הרבנות הראשית לישראל - כוחנו באחדותנו**" (להלן **הקבוצה**).

5. זה לשון ההודעה (להלן **הפרסום**):

שאלה לכבוד הרב
נשאלתי על הכשרות באכסניית הנוער שלומי?

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1. לפני למעלה משנה לא חידשתי את תעודת הכשרות עד שלא יהא משגיח נוסף בזמן שהמשגיחה לא נמצאת.
 2. יש שם גוי שהוכנס בזמנו המתחזה ליהודי.
 3. שם כיפה לראשו.
 4. אך הוא בוודאות גוי גמור.
 3. הוא אחראי על כל הבישול הבשרי ונמצא שלשה ימים בשבוע לבד בבישולים.
 4. לבישול החלבי ולסלטים יש יהודיה בשם שרה.
 5. משסרבתי לחדש את התעודה ולא שילמו למשגיח המחליף בזמן שהמשגיחה העיקרית לא נמצאת העבירו את הכשרות לנהריה.
 6. בלשון הכי עדינה שאפשר להתבטא: מובן מאליו שמשגיח אחד לא יכול להיות במשך כל השבוע כולל שבתות. בוקר. צהריים וערב.
 7. לדעתי והערכתי יש 100% בישולי גויים למהדרין.
 8. בעקבות הסרוב הרבנות הראשית העבירה מייד את הכשרות לרבנות נהריה שכמו שכבודו מבין היא לא שווה הרבה.
 9. מאז ועד היום הכשרות היא של נהריה.
 10. בהחלט יכול להיות שאגיש בג"צ נגד הרבנות הראשית.
 11. וועדת הכשרות לא מתפקדת לחלוטין.
 12. גורמים חיצוניים שולטים בהם שליטה מלאה.
 13. המשגיחה -- אילנית -- מתפקדת בעיקר על תקן של יחסי ציבור לאכסניה והיא בלשון חלקלקה יכולה "למרוח", את כל מי שישאל ויברר על הכשרות במקום.
 14. בהעדרויות רבות שלה התנגדו בתוקף שיהא מחליף.
 15. וזה רק מהמעט שבנתיים אני מרשה לעצמי לכתוב.
 16. המשגיחה -- אילנית -- היא מצוינת. אך בלית ברירה כדי לשמור על פרנסתה ולחסוך לעצמה אי נעימויות רבות אז במצב החולני שישנו היום שתלוש השכר מגיע מבעל העסק והיא מבינה ומרגישה את התלות בו היא -- נאלצת ואני מניח שבעל כורחה -- לנהוג כפי שכתבתי בסעיף 13.
 17. כשהיא נעדרת מהמקום כפי שצריך להיות (אי אפשר לדרוש ממשגיח להיות אחראי במקום 7 ימים בשבוע כולל שבתות וזה מעוגן בחוק) -- אין לה מחליף.
 - ובאכסניה לא מסכימים שיהיה מחליף.
 - כל אחד יכול להסיק את המסקנות המתבקשות -- לבד.
 - באכסניה יקבעו האם יהיה מחליף...!!!
6. הנתבע לא הכחיש את עצם עשיית הפרסום בקבוצה או את תוכנו.
 7. בין בעלי-הדין מסכת יחסים עכורה ארוכת שנים. יחסים אלו הניבו הליך קודם שבמסגרתו תבעו תובעת 2 ומנהלה, מר משה וקנין (להלן וקנין), את הנתבע בת"א (ש' חי') 5637/01 (להלן ההליך הקודם). ההליך תם בהסכם שקיבל תוקף של פסק-דין [ר' להלן בחלק ג'].
 8. בתקופה שקדמה להליך הקודם, על-רקע טענות שהעלו התובעות לגבי פיקוחו של הנתבע על האכסניה ומטבחה מכוח הסמכות שהוענקה לו בחוק איסור הונאה בכשרות, ובשל אירועים שבהם שלל הנתבע את תעודת הכשרות מהאכסניה או סירב לחדשה, נטלה הרבנות הראשית את הסמכות מהנתבע למשך פרקי זמן קצובים. לאחר שניתן פסק-הדין בהליך הקודם, שבה הסמכות לנתבע.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1
2 9. בתחילת שנת 2016 שוב סירב הנתבע לחדש את תעודת הכשרות לאכסניה. התובעות השיגו
3 על כך בערר שהגישו לרבנות הראשית ביום 21.2.2016 (להלן **הערר**). לאחר שהערר נדון, החל
4 מיום 17.4.2016 ובכל המועדים הנוגעים לעשיית הפרסום, להגשת התביעה ולדיון בה, נטלה
5 הרבנות הראשית מהנתבע את הסמכות לתת תעודת כשרות לאכסניה והעבירה אותה אל
6 רבנות נהריה.
7
8 10. לטענת התובעות, הפרסום רצוף דברי שקר מפגיע ולשון הרע. נטען כי הופיע בשתי קבוצות
9 ווטסאפ נוספות, באופן שחשף אותו לכשבע-מאות חברים במצטבר. הן דרשו מהנתבע לחזור
10 בו מהפרסום, להתנצל בפני התובעות וצדדים שלישיים שזכרו בו בדרך שבה נעשה הפרסום
11 ולאשר שאין לו נגיעה לכשרות באכסניה שכן זו הופקעה ממנו לפני עשיית הפרסום, בתאריך
12 17.4.2016, כך שהוא מנוע מלהשיב לכל שאלה שנוגעת לכשרות באכסניה. פנייתן המקדימה
13 של התובעות, שנמסרה לנתבע בתאריכים 17.5.2017 ו-21.5.2017, לא נענתה.
14
15 11. על רקע זה הוגשה התביעה. הנתבע התגונן מפניה וביקש לדחותה.
16
17

ב. תמצית הטענות

- 18
19 1. אליבא דתובעות, הפרסום רצוף אמירות מופרכות, כוזבות ומכפישות שאינן אמת ושעולות
20 כדי פרסום לשון הרע על-אודותן; הן נמנו באופן פרטני בסעיף 47 בכתב-התביעה. לטענתן,
21 כל אמירה בפרסום הקימה להן עילת תביעה נפרדת ועצמאית. הודגש כי הפרסום נעשה תוך
22 כוונה לפגוע, באופן שמזכה בכפל פיצוי. לחלופין, נתבע פיצוי בעילת שקר מפגיע על-פי סעיף
23 58 בפקודת הנזיקין.
24
25 2. אלו רכיבי הפיצוי שנמנו בכתב התביעה: פיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 7א(ג) בחוק איסור
26 לשון הרע (להלן גם **החוק**) בסך 139,504 ₪, 120,000 ₪ בשל פגיעה בשמן הטוב של התובעות,
27 ביזוין והשפלתן וסך של 100,000 ₪ בגין עוגמת נפש וטרדה. בית-המשפט התבקש לפסוק כפל
28 פיצוי בשל כוונה לפגוע על-פי הוראת סעיף 7א(ב) בחוק. התובעות אף עתרו להתיר להן לפצל
29 את סעדיהן על-מנת שתוכלנה לתבוע בנפרד נזק שנובע מהפרסום וטרם התגבש.
30
31 3. לטענת הנתבע הוצג פרסום יחיד בקבוצה אחת בלבד וממילא מדובר מהותית בפרסום יחיד;
32 הוא לא כלל דברי לשון הרע כלפי התובעות ולא פגע בשמן הטוב בכלל, ובחב' בישולים בפרט.
33
34 4. הנתבע הסתמך על הגנות הקבועות בחוק: הגנת סעיף 14 והגנות על-פי סעיפים 15(1), 15(2),
35 15(3), 15(4) ו-15(6), תוך הדגשה כי הפרסום נעשה בתום-לב וללא כוונה לפגוע; עוד טען כי

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 מדובר בתביעת השתקה. טענות אחרות הופנו נגד רכיבי הפיצוי שנכלל בתביעה תוך טענה כי
2 אם נגרם נזק, הוא נובע מהתנהגותן של התובעות ומקורו באשם תורם.
3
- 4 5. הצדדים התייחסו בטיעוניהם ובראיותיהם לשתי תקופות: **האחת**, ראשיתה בסוף שנות ה-
5 90 של המאה הקודמת וסופה בפסק-הדין שניתן ביום 9.4.2003 בהליך הקודם. **השניה**,
6 תחילתה בשנת 2015, במכתב ששיגר הנתבע אל התובעת ביום 26.2.2015 [נספח 8 ב-2/ת],
7 וסופה בעשיית הפרסום. אירועי התקופה השנייה הם אלה שלאורם יש לבחון את הפרסום;
8 לתקופה הראשונה יש קרינה חלשה, אם בכלל, על הפרסום וטענות בעלי-הדין לגביו.
9
- 10 6. התובעות גרסו שהפרסום הוא חלק ממסע התנכלות של הנתבע כלפיהן; לשיטתן, הנתבע
11 התנכל באותו אופן גם למוסדות אחרים בשלומי ובראשם בית האבות ומפעל זוגלובק. עדות
12 שיטה במשפט אזרחי, משקלה מועט וכוחה מוגבל, ודאי בתביעה שעילתה פרסום לשון הרע
13 [ע"א 104/64 מורגנבסר נ' ליטוינסקי, פ"ד יח(3) 442, 448 (1964)]. הוברר לצדדים בשלב
14 מוקדם של ההליך שהבירור יתמקד בפרסום ובציר היחסים הנוגע לו שבין התובעות לבין
15 הנתבע ולא יעסוק ביחסי הנתבע עם מוסדות וגופים אחרים [עמ' 3 ש' 17-19]. זאת ועוד:
16 התובעות אינן בעל-דין ייצוגי; אין להן מעמד לטעון דבר-מה בשמם של אחרים שאינם צד
17 להליך ובכלל זה הרבנות הראשית, רבנות נהריה או המשגיחה הקבועה באכסניה, קל וחומר
18 לתבוע עבורן בעטיו של הפרסום.
19
- 20 7. לתמיכת התביעה העידו מר אורי דגול – מנכ"ל אני"א משנת 1995 [להלן **דגול**; תצהירו סומן
21 2/ת], וקנין – מנהל בחב' בישולים ומבעלי מניותיה [תצהירו סומן 3/ת], ומר גבריאל (גבי)
22 נעמן, ראש המועצה המקומית בשלומי שעדותו נמסרה כולה על-פה (להלן **ראש המועצה**).
23 הנתבע הסתמך על עדותו היחידה [תצהירו סומן 3/ת]. הנתבע הגיש תצהירים של מי שהוצגו
24 כנאמני כשרות ברבנות שלומי: מאיר גורן, שי סנדרס ואסף טנג'רס; לעת הבאת הראיות
25 הודיע על משיכת תצהיריהם ואי-העדתם [עמ' 71 בפרוטוקול ש' 12-14].
26
- 27 8. דין התביעה להתקבל בחלקה, תוך אבחנה בין התובעות; להלן יובאו הטעמים לכך. ההפניות
28 הן לפרוטוקול, אם לא צוין אחרת. תחילה אדרש להליך הקודם; לאחר מכן ידונו רכיבי
29 העילה בלשון הרע שנוגעים לסוגיית החבות, טענות ההגנה שהעלה הנתבע ולבסוף – הנזק.
30
- 31 **ג. ההליך הקודם**
- 32
- 33 טרם כניסה לעובי הקורה של הפרסום וטענות הצדדים לגביו, יש לדחות טענות הגנה של הנתבע
34 אשר הסתמכו על אירועים שקדמו להליך הקודם ולפסק-הדין שניתן בו. במה דברים אמורים?
35

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 בסוף שנת 2000 התגלע סכסוך בין וקנין והחברה שבבעלותו אשר הפעילה את המטבח וחדר
2 האוכל באכסניה לבין הנתבע; הנתבע שלל את תעודת הכשרות מן האכסניה, בין השאר בשל
3 טענה כי וקנין הכניס לאכסניה מזון לא כשר. וקנין והחברה בבעלותו (ששמה שונה מזה של
4 חב' בישולים, תובעת 2 כאן), הגישו נגד הנתבע תביעה בעילת פרסום לשון הרע בת"א (שלי
5 חי') 5637/01 י. וקנין שירותי מזון וקייטרינג בע"מ נ' הרב משה אלחרר. אנ"א לא הייתה
6 צד לאותו הליך.
7
- 8 2. התביעה יושבה בהסכם שקיבל תוקף של פסק-דין [סעי' 5-7 ונספח 2 ב-ת/3]. זה תוכנו:
9
10 א. הרב-הנתבע מאשר ומצהיר כי אין לו ידיעה על מזון לא כשר שהוגש באכסניה
11 בשלומי.
12 ב. הרב חוזר מהדברים שאמר בעיתון כלבו - כל הצפון בתאריך 12/1/01.
13 ג. תעודת הכשרות תוחזר לידי הרב לאלתר לאכסניה בשלומי והרב חוזר בו
14 מדרישת הפסקת עבודתו של מר וקנין וחברתו באכסניה.
15 ד. שני הצדדים ישתפו פעולה בעתיד מתוך רצון כן להמשיך ולשמור על הכשרות.
16 ה. מר וקנין חוזר בו מדברים שנאמרו על ידו באם פגעו ברב.
17 ו. בית המשפט מתבקש לאשר את הסכמת הצדדים וליתן לה תוקף של פסק דין.
18 כל צד ישא בהוצאותיו.
19
- 20 3. ההסכם גובש בהליך בו שני הצדדים נהנו מייצוג משפטי. דבר הייצוג תועד בראש פסק-הדין.
21 בהליך דנן, העלה הנתבע מן האוב את טענתו בדבר הכנסת מזון לא כשר לאכסניה בידי וקנין
22 והחברה בבעלותו שהייתה צד להליך הקודם. לא מדובר בטענה להתנהלות חדשה מסוג זה;
23 היא כיוונה לאותו אירוע יחיד ישן-נושן שקדם לשלילת תעודת הכשרות מהאכסניה בשנת
24 2000, קדם להגשת התביעה בהליך מ-2001 וקדם למתן פסק-דין בו על-פי הסכמת הצדדים
25 [סעי' 13 ב-3/נ ועמ' 76 ש' 12-20].
26
- 27 4. בהליך הקודם אישר הנתבע, והדברים תועדו בפסק-הדין שחור-על-גבי-לבן, שאין לו ידיעה
28 על מזון לא כשר שהוגש באכסניה; הוא חזר בו מדברים שהתפרסמו מפיו על כך והתחייב
29 להשיב לאכסניה את תעודת הכשרות על-אתר. פסק-הדין שניתן בהליך הקודם משתיק את
30 הנתבע מלטעון טענות סותרות, הפוכות, בהליך דנן, כפי שביקש לעשות. עדותו של הנתבע,
31 בה ביקש לסייג את כוחן ומשמעותן של הצהרותיו בפסק-דין, נזקפת לחובתו; היא מעידה על
32 התנהלות פתלתלה, מונחית אינטרס, שאינה מחויבת לעמדה עקבית ואחידה [עמ' 76 ש' 11-
33 6, 28-29].
34
- 35 5. פסק-הדין שניתן בהליך הקודם חוסם כל טענת הגנה שנעוצה באירועים שקדמו לו ואשר
36 סותרת את תוכנו; הוא מייתר את הצורך להידרש בהליך דנן, פעם נוספת, לעניינים אלו.
37 מדובר בדבר-מה שנדון והוכרע בפסק-דין חלוט.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

ד. יסוד הפרסום

1. עשיית הפרסום בקבוצה "פורום משגיחי הרבנות ארצי - הרבנות הראשית לישראל - כוחנו באחדותנו" באפליקציית ווטסאפ לא הוכחה על-ידי הנתבע; גם תוכן הפרסום כפי שצוטט לעיל אינו שנוי במחלוקת [עדות הנתבע בעמ' 101 ש' 26 עד עמ' 102 ש' 1]. וקנין ראה את הפרסום במכשיר הנייד של אחד החברים בקבוצה אשר התיר לו לצלם את הפרסום מתוכו; הצילום של הפרסום צורף לתצהירו [עמ' 57 ש' 8-3, 12; נספח 8 ב-ת/3].
2. הפרסום איננו חסר. הוא מציג רצף סעיפים ממוספרים שיוצרים שלם. הוא אינו קטוע. אם ביקש הנתבע לטעון לחלקיות הפרסום שהוצג בידי התובעות – חלקיות שאינה עולה מחזותו ומתוכנו, אזי היה עליו להציג גרסה אחרת, שונה, של הפרסום כפי שנעשה בזמן-אמת. הדבר לא נעשה [ר' עדות דגול על כך בעמ' 41 ש' 26-30]. דגול הסביר כי אנ"א וחב' בישולים אינן חברות בקבוצה שבה נעשה הפרסום ולכן לא הייתה להן גישה ישירה אליו; הן נחשפו לדבר קיומו מכוח פניות של צד שלישי אליהן [עמ' 40 ש' 10-15, עמ' 41 ש' 5-6, 24-25].
3. הנתבע הודה בעשיית הפרסום בקבוצה. כותרת הפרסום מראה שבמועד עשייתו היו חברים בה לפחות 68 אנשים [הרב, משגיח, משגיח, +37, אדם שמספרו צויין שם, +27; ר' כותרת נספח 54 ב-ת/2]. באמצעות הנתבע הוגש מסמך שהראה כי הקבוצה מונה מאתיים חברים לפחות [ת/7; עמ' 102 ש' 4].
4. בסעיף 2(א) בחוק ניתנה למונח 'פרסום' הגדרה מדגימה שאינה ממצה: "פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר". רואים כפרסום לשון הרע "אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע" וכן "אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם אחר זולת הנפגע" [סעי' 2(ב)]. במקרה דנן הפרסום נעשה בכתב, בקבוצת ווטסאפ שמונה חברים רבים. אפליקציית ווטסאפ נועדה להעברת מסרים מידיים בטכנולוגיה מבוססת אינטרנט; הגעת הפרסום ליעדו, לחברים אחרים בקבוצה, היא מיידית [ע"פ (מח' י-ם) 6570-09-17 מדינת ישראל נ' עובד, פס' 14 (2018)].
5. דגול העיד על פניות שקיבל בעקבות הפרסום מאנשים שנחשפו אליו, חברים בציבור שומר המסורת [עמ' 40 ש' 10-13]; וקנין תיאר פניות דומות לאחר הפרסום [עמ' 55 ש' 28-29].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

6. יסוד הפרסום הוכח אפוא כדבעי; בכך עבר הנטל למגרשו של הנתבע להראות שחרף הצבת הפרסום בקבוצה שחברים בה רבים, הוא לא הגיע אלא לידיעתם של מתי מעט. הנתבע כלל לא הביא ראיות בעניין זה. חזקה אפוא שהפרסום הגיע לידיעת כל החברים בקבוצה. להיקף הפרסום נודעת נפקות במישור הנזק [להלן בחלק י']; לעת הזו, די בקביעת עצם התקיימותו.
7. טענת התובעות להפצת הפרסום בשתי קבוצות ווטסאפ נוספות, נפרדות, לא הוכחה. בעניין זה, נטל השכנוע מונח לפתחן והוא לא הורם. מנכ"ל התובעת לא ידע לנקוב בשמות הקבוצות האחרות הללו [עמ' 41 ש' 7-8]. עדות דגול על עשיית הפרסום בקבוצות נוספות הייתה דלה, רפה וכולה מפי השמועה [עמ' 42 ש' 13-15]. התובעות הציגו כראיה רק את הפרסום בקבוצה "פורום משגיחי הרבנות ארצי - הרבנות הראשית לישראל - כוחנו באחדותנו", קרי, בקבוצה שבעשיית הפרסום בה הודה הנתבע [נספח 54 ב-ת/2 ונספח 8 ב-ת/3].
8. לא הובאה ראיה להצגת הפרסום במקום אחר זולת קבוצה זו. לו נעשה פרסום כזה, היה על התובעות להגיש תיעוד צילומי שלו, כפי שעשו לגבי הפרסום האחד המוכח, או לזמן עדים שנחשפו לפרסום בקבוצות אחרות. הן לא עשו כן. אני קובעת אפוא כי הוכח רק הפרסום בקבוצה ששמה נזכר לעיל, כפרסום יחיד. הנתבע שלל את עשיית הפרסום בקבוצות נוספות והדגיש שלא היה היגיון בכך, שכן הפרסום היה תשובה לשאלה שנשאל באותה קבוצה שבה נעשה הפרסום [עמ' 102 ש' 7-12].

ה. דברי לשון הרע

1. חוק איסור לשון הרע קובע כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, בוז או לעג מצדם; לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו; לפגוע באדם במשרתו, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו [סעי' 1 ס"ק (1)-(3)]. על-פי סעיף 7 לחוק, "פרסום לשון הרע לאדם או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית". אמת-המידה לפיה ייקבע אם תוכנו של פרסום נחשב פוגע במובנו של החוק היא אובייקטיבית.
2. לא הבנתו של קורא פלוני את תוכן הדברים היא הקובעת, אף לא כוונתו הסובייקטיבית של הכותב. כדי לקבוע אם מבחינה אובייקטיבית תוכנו של פרסום טומן בחובו פגיעה מן הסוג שנדון בסעיף 1 בחוק, תינתן לו המשמעות המקובלת בציבור בהתאם להבנתו של קורא סביר [ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג, פ"ד מו(5) 555, 562 (1992); ע"א 723/74 הוצאת עיתון 'הארץ' בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 281, 295 (1977); רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (2006); ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (2008)].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 מבחן הפרשנות הסבירה מוליך לקביעה כי הפרסום טומן בחובו דברי לשון הרע בהיקף ניכר, 2 מובהק, על-אודות האכסניה וכפועל יוצא על-אודות אנ"א, מפעילת המקום. הפרסום הציג 3 את האכסניה כמוסד שמטבחו לא כשר והוא מגיש מזון לא כשר לאורחיו בהיקף של "100% 4 בישולי גויים למהדרין" (סעי' 7). הודגש בפרסום שכל הבישול הבשרי נתון לאחריותו של גוי 5 גמור אשר מתחזה ליהודי ונמצא במקום לבדו שלושה ימים בשבוע (סעי' 3). נרמז שפעילות 6 המטבח לא נתונה להשגחה רצופה בהיקף הנדרש אלא רק באופן חלקי ומקוטע, כשהמסקנה 7 המתבקשת שאין-בלתה היא היעדר מחויבות של האכסניה לדיני הכשרות ושמירתם (סעי' 6, 8 14 ו-17); הנתבע הזמין את קהל קוראי הפרסום להסיק מכך מסקנות מתבקשות.
- 9
- 10 מן הפרסום עלה שגם אם המשגיחה הקבועה באכסניה טובה, היא פועלת במציאות חולנית 11 שבה נבצר ממנה למלא את תפקידה בתחום שמירת הכשרות והיא נאלצת לספק יחסי ציבור 12 לאכסניה תוך "מריחת" מי שישאל על שמירת הכשרות במקום (סעי' 13 ו-16). הנתבע ייחס 13 לאכסניה התנהלות כזו ביודעין ובכוונת מכוון, תוך סירוב לאפשר נוכחות של משגיח מחליף 14 בזמן שהמשגיחה הקבועה אילנית נעדרת (סעי' 17).
- 15
- 16 הנתבע הציג את תעודת הכשרות שניתנה לאכסניה על-ידי רבנות נהריה "כלא שווה הרבה" 17 והצהיר שוועדת הכשרות שאחראית למתן התעודה "לא מתפקדת לחלוטין" ונשלטת על-ידי 18 גורמים חיצוניים באופן מלא (סעי' 9, 11-12). הנתבע לא הסתפק בכך אלא ביאר שהדברים 19 הללו הם רק חלק מהידוע לו בנושא, תוך אמירה שיש עוד שבשלב זה הוא אינו מרשה לעצמו 20 לכתוב (סעי' 15).
- 21
- 22 אדם בר-דעת שקורא את הפרסום מבין שאין באכסניה שמירה על דיני הכשרות אלא דווקא 23 יצירת מצג שווא מטעה, מהשפה אל החוץ בלבד, של מחויבות לכשרות המטבח והמזון. עוד 24 עולה מהפרסום כי לא מדובר במעידה חד-פעמית אקראית אלא בהתנהלות גורפת ומכוונת, 25 שיטתית, לה שותפים כל הגורמים הנוגעים בדבר: מפעיל האכסניה, המעסיק של המשגיחה, 26 המשגיחה עצמה שזוהתה בפרסום בשמה הפרטי – אילנית, ורבנות נהריה שהנפיקה תעודת 27 כשרות לאכסניה. לפי מבחן הקריאה האובייקטיבי הפרסום מצביע על כשל מוחלט, מכוון, 28 ידוע ומתמשך בשמירת כשרות באכסניה, תוך הונאת הציבור ביצירת מצגי שווא לא נכונים 29 על-אודות כשרות המטבח והמזון שמוגש בה.
- 30
- 31 מדובר בפרסום שיש לו בולטות רבה בשים לב לאופי הפעילות באכסניה וקהל היעד שלה.
- 32
- 33 דגול פירט בעדותו הראשית נתונים על-אודות אנ"א והאכסניה [סעי' 1-9 ב-ת/2]. האכסניה 34 מוכרת על-ידי משרד החינוך והתרבות כמוסד חינוכי ופועלת בחסותו. היא משמשת כמקום 35 אירוח ולינה לקהלים שונים מהארץ ומחו"ל ובתוך כך גם לציבור חרדי ודתי שההקפדה על

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 דיני הכשרות היא בנפשו. דגול הדגיש שאנ"א מקפידה על כל דיני הכשרות באכסניות שהיא
2 מפעילה, מספקת בהן אוכל כשר בפיקוח הרבנות המקומית ואף ארוחות בכשרות מהודרת,
3 כולל גלאט, לפי דרישה. האגודה מעסיקה רב – מר יהודה שטרן, וכפופה לנוהל כשרות פרי
4 עטה שחל ומיושם באכסניותיה, כנדבך נוסף ומשלים לנהלי הכשרות של הרבנות המקומית
5 והרבנות הראשית [סעי' 7-9 ונספח 2 ב-ת/2].
6
7 9. ראש המועצה נעמן ציין כי האכסניה היא אחד העוגנים החשובים ביישוב שלומי, מהיותה
8 מארחת בני-נוער ואוכלוסיות נוספות מכל הארץ ומשמשת מרכז להשתלמות מורים וגננות
9 [עמ' 8 ש' 13-17].
10
11 10. מעדותו של דגול עלה כי בכל שנות פעילותה הקפידה האכסניה לקבל תעודת כשרות מהנתבע
12 במעמדו כרב היישוב שלומי. בשלוש נקודות זמן, האחרונה ביום 17.4.2016, הופקעה סמכות
13 מתן התעודה מהנתבע והועברה לרבנות אחרת. מני יום 17.4.2016 חוסה פעילות האכסניה
14 תחת תעודת הכשר של רבנות נהריה אשר ניתנת ומחודשת מעת לעת.
15
16 11. בשל זיקתה של אנ"א למשרד החינוך, בשל היותה פונה לקהלים שמקפידים על דיני כשרות
17 וצריכת מזון כשר ובשל הכפפת פעילותה של האכסניה לתעודת הכשר של הרבנות המקומית
18 משך כל שנות פעילותה – נודעת חשיבות רבה, מיוחדת, לפרסום שדן במידת מחויבותה של
19 האכסניה לדיני הכשרות ושמירתם. הפרסום הציג אותה כמקום שאין בו כשרות אמיתית
20 אלא רק העמדת פנים של כשרות תוך הטעיה מכוונת של הציבור ויצירת מצגי שווא כלפיו,
21 זאת באופן גורף ובכל ההיבטים שנוגעים בדבר: עבודת המטבח, היבט ההשגחה וטיבה של
22 תעודת הכשרות שניתנה לאכסניה. זהו פרסום שרב כוחו לפגוע באכסניה, וכתוצאה מכך גם
23 באנ"א, במשמעו של סעיף 1 בחוק איסור לשון הרע. יצירת מצג שווא של כשרות ללא כשרות
24 אמיתית אינה דבר של מה בכך. היא כרוכה מניה וביה בהפרת החובות שנמנו בחוק איסור
25 הונאה בכשרות. אלו דברים מבזים, פוגעים, בעלי השלכה ישירה על פעולת האכסניה למטרה
26 לשמה היא הוקמה. בשל הרגישות הרבה של נושאי דת ושמירת כשרות, היה בהם לעשות את
27 אנ"א והאכסניה מטרה לבוז ושנאה ואף לפגוע בהן בפן של עיסוקן ומשלח ידן.
28
29 12. הדברים מורכבים יותר ומובהקים פחות ביחס לחב' בישולים. התובעת 2 מפעילה את חדר
30 האוכל והמטבח באכסניה לפי הסכם עם אנ"א. אין ספק שהצגתה של האכסניה כמקום ללא
31 כשרות שעמל על יצירת מצג שווא של כשרות תוך הטעיית הציבור משליך גם על התובעת 2,
32 מהיותה הגורם שאמון על הפעלת חדר האוכל והמטבח באכסניה. יחד עם זאת, חב' בישולים
33 לא נזכרה בפרסום באופן פרטני ומפורש. הוא נסב על האכסניה כמכלול. הביטוי "בישולים"
34 בסעיף 3 לפרסום אינו עשוי להתפרש כמכוון לשמה של תובעת 2; הוא לשון ריבוי של המילה
35 "בישול" שזכר קודם לכן באותו סעיף.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1
2 13. בציר היחסים בין התובעות בין לבין עצמן היה הפרסום בעל נגיעה לא רק לאנ"א ולאכסניה
3 אלא גם לחב' בישולים. הפרסום נוגע במישרין לעבודת הכנת המזון במטבח האכסניה. הוא
4 נסב על מידת המחויבות של עבודות הבישול שנעשות באכסניה לדיני הכשרות ושמירתם, תוך
5 ירידה לפרטים והבחנה בין הבישול הבשרי לבין הבישול החלבי. הפרסום הגיע לאנ"א, צד
6 שלישי ביחס לחב' בישולים. הוא היה עלול להשליך על המשך העסקתה של חב' בישולים
7 באנ"א בכלל ובאכסניה בפרט, ובכך לפגוע בעסקה של חב' בישולים. במובן זה, ונוכח מבחנו
8 של סעיף 1 בחוק איסור לשון הרע – מבחן של היתכנות לפגיעה שאינו מחייב פגיעה בפועל,
9 היה בפרסום דברי לשון הרע גם על-אודות חב' בישולים ולא רק על-אודות אנ"א והאכסניה.
10
11 14. יחד עם זאת, פוטנציאל הפגיעה הרעה של הפרסום באנ"א שונה וגדול באופן ניכר בהשוואה
12 לפוטנציאל הפגיעה בחב' בישולים. בציר יחסיה עם אנ"א, הפרסום לא פגע בחב' בישולים.
13 התקשרותה עם אנ"א לא הופסקה ולא קוצרה. בכל הנוגע לאיכות עבודתה של חב' בישולים
14 והקפדתה על דיני הכשרות, הפרסום לא הביא לשינוי בתפישתה של אנ"א את קבלן המזון
15 המועסק על-ידיה ולא השליך על המשך העסקתו. בהקשר זה, אנ"א וחב' בישולים נמצאו
16 "באותה סירה"; שתיהן ראו בפרסום דברי כזב רעים, דיבתיים, שאין בהם אמת.
17
18 15. מתוך קריאת הפרסום, הוא עצמו, לא ניתן לקבוע כי קורא סביר – ואפילו קורא סביר אשר
19 נמנה על חברי הקבוצה בה נעשה הפרסום, ידע שהמטבח באכסניה מופעל בידי חב' בישולים
20 ולכן ייחס את תוכן הפרסום לא רק לאנ"א, מפעילת האכסניה, אלא גם לקבלן המזון אשר
21 אחראי על המטבח. אין די בהצהרתו של וקנין כי גם בהיעדר אזכור בפרסום לחב' בישולים,
22 מטבח האכסניה מזוהה עמה באופן מלא [עמ' 70 ש' 4-5]. על-מנת לכונן זיקה כזו היה על חב'
23 בישולים לזמן עדים מבין חברי הקבוצה שנחשפו לפרסום. היא נמנעה מכך באופן גורף. לא
24 נשמע ולו עד אחד שהצהיר כי הוא ייחס את הדברים שנכללו בפרסום, ובראש ובראשונה אי-
25 שמירתם של דיני הכשרות, לחב' בישולים במעמדה כקבלן המזון שמפעיל את מטבח
26 האכסניה ואחראי על הבישול בה. יש לכך משקל ומשמעות. הפרסום כלל דברי לשון הרע, אך
27 ייחוסם לחב' בישולים – בשונה מזקיפתם לאנ"א, היה בהיקף קטן באופן ניכר ומהותי.
28
29 16. תוצאת הפרסום, וכוחו לפגוע, שונים אפוא ביחס לכל אחת מן התובעות. דגול אישר כי מי
30 שניצב בחזית ההתמודדות עם הנזק שנבע מהפרסום היא אנ"א כבעלת האכסניה ולא חב'
31 בישולים: "[...] הנושא הזה הוא לפתחנו לפתחה של אנ"א. מי שעומד בחזית המייל הזה בחזית
32 הנזק בחזית התיקון של הנזק זה אנחנו, משום שאנחנו הבעלים של האכסניה, מגיעים אלינו, אותנו
33 מכירים, את אף אחד לא מעניין מי עושה מה ומי מנקה את החדר" [עמ' 46 ש' 15-17]. יחד עם
34 זאת הוכח מעדות וקנין כי היה מי שקשר את הפרסום ישירות אליו. הוא עמד על כך בתארו
35 את האופן בו נודע לו על הפרסום: "זה התחיל מזה שהתקשר אלי משגיח מעין גדי קוראים לו

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 עופרי עמרם, אמר לי אני מחובר לפורום של משגיחים, תראה מה פרסמו עליכם. התקשר משגיח
2 מפוריה כנ"ל, התקשר משגיח מאלון תבור כנ"ל, התקשר אליי אחראי משגיחים של תל אביב, בית
3 ספר עמית שהיה אמור להתארח אצלנו, שאל מה קורה אצלנו, הפניתי אותו לרב מייטליס מנהריה,
4 אמרתי לו הכל בסדר אצלנו [...]. כך נודע לי על המודעה, זה התגלגל מאחד לשניי [עמ' 56 ש' 23-
5 19]. לשוני בין התובעות ינתן ביטוי בדיון במישור הנזק.

1. המסגרת הנורמטיבית ונטלי השכנוע

9 1. כאשר עשיית הפרסום ותוכנו אינם מוכחשים, נתבע פיצוי ללא הוכחת נזק והמחלוקת נסבה
10 על נפקות הפרסום ותוצאתו, תוך שהנתבע מסתמך על ההגנות הקבועות בסעיפים 14 ו-15
11 בחוק איסור לשון הרע, נטל השכנוע לגבי התקיימותן של הגנות אלו מונח לפתחו של הנתבע
12 ולתובע אין עוד מה להוכיח. במקרים אלו ניתן להורות לנתבע להתחיל בהבאת ראיות [רע"א
13 1379/14 רוטר נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה) בע"מ (בפירוק זמני) (2014)]. במקרה דנן,
14 לא התבקש שינוי בסדר הבאת הראיות. בה בעת, לאחר שהתובעות הוכיחו את עצם קיומו
15 של הפרסום, תוכנו והיותו נגוע בלשון הרע במשמעות הקבועה בחוק, נטל השכנוע להוכחת
16 הגנה שתעניק פטור מחבות מונח לפתחו של הנתבע; עליו להביא ראיות באיכות ובכמות
17 הנחוצה לשם הרמתו על-פי מאזן ההסתברויות [ע"א 670/79 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ'
18 מזרחי, פ"ד מא(2) 169, 186 (1987)].

20 2. הנתבע הסתמך על הגנת אמת הפרסום לפי סעיף 14 בחוק, לפיה "במשפט פלילי או אזרחי בשל
21 לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא
22 תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". להגנה שני
23 יסודות: "האחת, על כך שהדבר שפורסם היה אמת, ושתיים, על כך שהיה בפרסום עניין ציבורי.
24 על רגל אחת בלבד לא תוכל ההגנה לעמוד" [ע"א 5653/98 פלוס נ' חלוץ, פ"ד נה(5) 865, 894-
25 893 (2001); להלן עניין פלוס]. הגנת אמת הפרסום אינה טעונה הוכחתו של תום-לב מצד
26 הנתבע.

28 3. על אמיתות הפרסום להיות נכונה לעת הפרסום ולתשתית העובדתית שהייתה ידועה באותו
29 מועד. עליו לבטא אמת מהותית, גם אם בפרט לוואי שלו קיים פער בין תוכנו לבין המציאות
30 לאשורה על כל פרטיה [ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר דיין-אורבך, פ"ד סה(3) 369, 443-441
31 (2012)].

33 4. עוד השליך הנתבע יהבו על הגנות שונות הקבועות בסעיף 15 לחוק, על-פיו תהא לנתבע הגנה
34 טובה במשפט אזרחי בשל לשון הרע אם עשה את הפרסום באחת הנסיבות הללו:

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

- (1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3;
- (2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;
- (3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;
- (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;
- [...]
- (6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת - הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה.

5. על-מנת שהנתבע יחסה בצלן של ההגנות הללו, נדרש כי עשה את הפרסום בתום-לב; באין תום-לב שנלווה לפרסום, לא תחולנה הגנותיו של סעיף 15 בחוק. חוק איסור לשון הרע קובע חזקות שנועדו לסייע בהוכחת תום-לב שנלווה למעשה הפרסום, או שלילתו. הנטל להראות כי הפרסום נעשה בתום-לב מונח לפתחו של הנתבע; הנטל יורם, ותקום חזקה בדבר קיום תום-לב, אם הנתבע הראה שהפרסום נעשה בנסיבות אשר מכוננות הגנה מפני חבות בגין פרסום לשון הרע והפרסום לא חרג מן הסביר באותן נסיבות. אם קמה חזקה זו לטובת הנתבע על-סמך ראיות שהביא, חוזר הנטל אל מגרשו של התובע, אשר נדרש להוכיח נסיבות ששוללות תום-לב של הנתבע בעשיית הפרסום. החזקה בסעיף 16(א) בחוק משחררת את הנתבע מהצורך להוכיח את תום-לבו; אם הוכיח אחת מעילות ההגנה המנויות בסעיף 15 הוא מוחזק כמי שפעל בתום-לב, כל עוד לא הוכיח התובע היפוכו של דבר – כגון שהפרסום נעשה בזדון, מתוך כוונה להזיק ולהשמיץ [ע"א 250/69 הוצאת מודיעין בע"מ נ' חתוקה, פ"ד כג(2) 135, 138 (1969)].

6. כלל הוא כי יעלה בידי תובע לסתור את תום-לבו של הנתבע ולהראות כי הפרסום לא נעשה בתום-לב אם התקיים בפרסום אחד מאלה: הדבר שפורסם לא היה אמת והנתבע לא האמין באמיתותו; הדבר שפורסם לא היה אמת והנתבע לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא, אם לאו; בעשיית הפרסום התכוון הנתבע לפגוע במידה גדולה מן הסביר להגנת הערכים שנמנו בסעיף 15 לחוק [סעי' 16(ב) לחוק; עניין פלוס, עמ' 893-894].

7. לאורם של הכללים הללו יבחן הפרסום ותידונה ההגנות שהשמיע הנתבע לגביו.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

ז. הגנת אמת הפרסום

עיון מדוקדק בטענות ובראיות מראה כי הפרסום אינו חוסה תחת הגנת אמת הפרסום. שאלת אמיתות הפרסום תיבחן בהתייחס לסעיפי הפרסום הפרטניים, בהתאם לנושאים ולא לפי סדר הופעתם.

1. "לפני למעלה משנה לא חידשתי את תעודת הכשרות עד שלא יהא משגיח נוסף בזמן שהמשגיחה לא נמצאת. [...] בלשון הכי עדינה שאפשר להתבטא: מובן מאליו שמשגיח אחד לא יכול להיות במשך כל השבוע כולל שבתות. בוקר. צהריים וערב."

א. הפרסום נעשה במאי 2017. בתחילת חודש יולי 2015 או סמוך לכך סירב הנתבע לחדש את תעודת הכשרות לאכסניה לאחר שהעלה השגות ודרישות שונות בכתב לגבי העסקתה של המשגיחה הקבועה אילנית. אנ"א, באמצעות דגול, השיבה על כל מכתבי הנתבע אליה [סעי' 42-22 ב-2/ת] והנספחים שזכרים בהם].

ב. הסכסוך בין התובעות לבין הנתבע ארוך שנים. בשנת 2002 סירב הנתבע ליתן לאכסניה תעודת כשרות. הנושא הובא לפתחה של הרבנות הראשית; היא נטלה מהנתבע את הסמכות לפקח על הכשרות באכסניה והעבירה אותה לרבנות האזורית מטה אשר. או אז נתנה רבנות זו לאכסניה תעודת כשרות נושאת תאריך 26.3.2002 [סעי' 17-18 ונספח 4 ב-2/ת]. בהמשך ניתנה לאכסניה תעודת כשרות על-ידי הרבנות הראשית עצמה, זאת ביום 30.10.2002 [סעי' 19 ונספח 5 ב-2/ת].

ג. ביום 22.9.2003 נחתם מסמך שכותרתו "סיכום נושא הכשרות באכסניית הנוער שלומי" [סעי' 20 ונספח 6 ב-2/ת]; חתמו עליו הרב חיים לסרי מאגף הכשרות הארצי ברבנות הראשית (להלן הרב לסרי), דגול בתפקידו כמנכ"ל אנ"א והנתבע כרב המקומי בשלומי (להלן הסיכום מ-2003).

ד. אלו עיקרי הסיכום שיש להם נגיעה להעסקת המשגיחה אילנית: ראשית, ועל-רקע סיום עבודתם של המשגיחים הקיימים שנמנו במסמך, הנתבע ימנה משגיח לאכסניה; בתום שלושה חודשים יערך דיון בין הנתבע לאנ"א כדי לקבוע מי ישמש כמשגיח קבוע באכסניה. שנית, התשלום למשגיח הקבוע יהא 4,000 ₪ נטו לחודש כולל ימי שישי ושבת ויעודכן אחת לשנה בגין תוספת יוקר. מאחר שאנ"א גרסה שהסכום גבוה ביחס להיקף פעילות האכסניה, יערך דיון בנושא בתום שלושה חודשי השגחה. שלישית, תוקם ועדה בהשתתפות הרב לסרי שתדון בכל מקרה של חילוקי דעות; תעודת הכשרות לא תוסר מן האכסניה על-ידי הרבנות

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 המקומית באופן חד-צדדי, אלא לאחר שהנושא יובא לדיון בוועדה ותתקבל החלטה. **לבסוף**,
2 כל התיאומים בנושא כשרות יעשו בין משגיח הכשרות באכסניה לבין מנהלת האכסניה.
3
4 ה. אין מחלוקת שבהמשך לסיכום זה מינה הנתבע את אילנית כמשגיחה קבועה באכסניה.
5 שכרה של המשגיחה שולם באופן שוטף, לאורך זמן, על-ידי חב' בישולים. ביום 20.1.2005
6 שיגר דגול מכתב לנתבע, בהמשך לשיחה שקיימו באותו יום; צויין בו כי אם יתגלעו חילוקי
7 דעות בנושא שכר המשגיחה בינה לבין וקנין, אזי המשגיחה תועסק לאלתר באמצעות חברת
8 כוח-אדם [סעי' 22 ונספח 7 ב-2/ת]. כך נהגו הצדדים לאורך זמן, תוך שחב' בישולים היא
9 מעסיקתה הישירה ומשלמת שכרה של המשגיחה [עדות וקנין בעמ' 71 ש' 3-5]. לא הוצג תיעוד
10 לגבי תלונות או השגות של הנתבע בסוגיה זו במשך עשור, משנת 2005 עד שנת 2015.
11
12 ו. ביום 26.2.2015 שיגר הנתבע למנהלת האכסניה מכתב בו הודיע כי מיום 1.4.2015 יכנס
13 לאכסניה משגיח אחר, דרש להוציא למשגיחה אילנית מכתב פיטורין וליידעו בכתב מה נעשה
14 לשם כך [נספח 8 ב-2/ת]. דגול העיד שעם קבלת המכתב התקשר לנתבע והעמידו על הקושי
15 בביצוע הדרישה: **ראשית**, משום שאני"א אינה מעסיקתה של המשגיחה אלא חב' בישולים;
16 **שנית**, משום שאין עילה בדין לפטר את המשגיחה, ועל הליך פיטורין להתקיים על-פי הדין.
17 דגול הרחיב על תוכנה של השיחה; הוא מסר כי הנתבע תלה את רצונו בפיטורי המשגיחה
18 במה שכינה "דרישת הרב"; אחר כך תלה זאת במחלת בעלה של המשגיחה – שלא הייתה ולא
19 נבראה. בתום שיחה נוספת, בה עמד דגול על דעתו שלא ניתן לפטר את המשגיחה ללא סיבה
20 על-מנת שתזכה בדמי אבטלה מקופת המדינה, סוכם שהנתבע יחזור בו מהדרישה לפטרה
21 ללא צורך במענה של אני"א למכתבו [סעי' 24-29 ב-מ/ת].
22
23 ז. או אז שיגר הנתבע לאני"א מכתב נושא תאריך 24.3.2015, בו העלה טענות לגבי מתכונת
24 העסקתה של המשגיחה ושכרה; בשוליו הודיע כי ישקול לא לחדש את תעודת הכשרות אשר
25 מסתיימת בערב פסח עד שיקבל התייחסות הולמת בכתב כיצד בדעתה של אני"א, האחראית
26 המשפטית בנושא, למלא אחר נהלי הכשרות באכסניה [נספח 9 ב-2/ת]. אני"א הלינה על כך
27 בפני הרב הראשי ומועצת הרבנות הראשית [סעי' 32 ונספח 10 ב-2/ת]. לפי הסיכום מ-2003,
28 נבצר מהנתבע ליטול באופן חד-צדדי את תעודת הכשרות של האכסניה, ללא עריכת בירור
29 וקבלת החלטה בדרך האמורה שם. מכתבו של הנתבע לתובעת התעלם מכך.
30
31 ח. סמוך לאחר מכן, ביום 14.4.2005, שוב העלה הנתבע דרישות בכתב בנוגע לזהותו של
32 הגורם שמעסיק את המשגיחה ובנוגע לגובה שכרה; בתוך כך דרש כי היא תועסק על-ידי
33 אני"א ולא על-ידי קבלן המזון וכי ישולמו לה הפרשים רטרואקטיבית בגין סכומים שלטענתו
34 לא שולמו. דגול השיב לנתבע במכתב ארוך ומפורט מיום 29.4.2005; הודגש כי המשגיחה
35 מועסקת בידי קבלן המזון בידיעת הנתבע מזה עשור והעסקתה בידי אני"א – לה מונפקת

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 תעודת הכשרות, דווקא תחזק את התלות בין המשגיח לגורם המושגח. דגול גרס שטענות
2 הנתבע בסוגיה זו אינן עילה שלא לחדש את תעודת הכשרות ועמד על דעתו שכל מחלוקת
3 בנושא צריכה לבוא לידי פתרון באופן שנקבע בסיכום מ-2003 [סעי' 33-36 ונספחים 11 ו-12
4 ב-2/ת].

5
6 ט. כך נמשכה ההתכתבות בין הנתבע לבין אנ"א בנושאים הללו, עד שלילת תעודת ההכשר
7 של האכסניה בתחילת חודש פברואר 2016 [עדות דגול בעמ' 35 ש' 5-25 ובעמ' 43 ש' 24 עד
8 עמ' 15]. טענות בנוגע למתווה ההעסקה ושכר המשגיחה אינן עשויות לשמש עילה לשלילת
9 תעודת כשרות; מתן תעודת כשרות או שלילתה מוכרעים רק משיקולים של דיני הכשרות
10 ולפיהם בלבד. ניתן לכך ביטוי מפורש בסעיף 11 בחוק איסור הונאה בכשרות: **"במתן תעודת**
11 **הכשר, יתחשב הרב בדיני כשרות בלבד"**.

12
13 י. כפי שיובהר בהמשך, לא ניתן היה לתלות את שלילת תעודת הכשרות בהיעדרות של
14 המשגיחה הקבועה; הצבת משגיחים מחליפים באכסניה בעת שהמשגיחה אילנית נעדרת
15 נתונה לאחריות הנתבע. אם לא היו משגיחים מחליפים, המחדל מונח לפתחו של הנתבע ואינו
16 עילה לשלילת תעודת כשרות. לכל אלה לא ניתן ביטוי בפרסום באופן שיצר מצג מטעה וחלקי
17 שאינו אמת. הדיבור על כך יורחב בהמשכו של חלק זה.

18
19 יא. אילו היו למשגיחה טענות במישור תנאי העסקתה ותשלום שכרה, אזי היה עליה לנקוט
20 הליך מתאים בבית-הדין לעבודה נגד מעסיקתה, חב' בישולים. אילנית לא עשתה כן; הנתבע
21 אינו אפוטרופוס למשגיחה, אינו חליף שלה על-פי דין ולא היה רשאי לטעון דבר-מה בעניין
22 זה בשמה, קל וחומר כעילה לשלילת תעודת הכשרות מהאכסניה. המשגיחה שיגרה למנהלת
23 האכסניה מכתב נושא תאריך 8.7.2015, בו הלינה על שרוב שמה למחלוקת בין האכסניה
24 לבין הנתבע והדגישה שאין לה טענות בנוגע לתנאי העסקתה על-ידי חב' בישולים, תשלום
25 שכרה והיחס כלפיה [נספח 18 ב-2/ת ועדות דגול בעמ' 27 ש' 20-26]. שאלות בנושאי תנאי
26 העסקתה ושכרה של המשגיחה חורגות במובהק מן השאלה הממשית במחלוקת, והיא אם
27 עלה בידי הנתבע להוכיח הגנה מפני הפרסום ובתוך כך להראות שתוכנו אמת.

28
29 יב. אם הייתה בפי הנתבע תלונה על זיקה לא תקינה בין המשגיחה לחב' בישולים ודרישה
30 כי שכר המשגיחה ישולם בידי גורם אחר, היה עליו להביאה לבירור באופן שנקבע בסיכום
31 מ-2003, תוך מעורבות של הרבנות הראשית וקבלת החלטה – ולא על-ידי שלילה חד-צדדית
32 של תעודת הכשרות מהאכסניה. דא עקא, הנתבע פעל בניגוד לסיכום ודווקא שלל את תעודת
33 הכשרות באופן חד-צדדי. לפיכך נערך ביום 12.7.2015 דיון ברבנות הראשית בו השתתפו
34 גורמים שונים ובהם הרב לסרי, הנתבע, דגול ווקנין [נספח 19 ב-2/ת]. בסופו נקבע כי תעודת
35 הכשרות תושב לאכסניה למספר חודשים, יועסק משגיח כשרות נפרד לשבתות וחגים בנוסף

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 למשגיחה הקבועה, ובמהלך התקופה תבחן הרבנות הראשית את בקשת הרב לנתק את הקשר
2 בין קבלן המזון לבין המשגיחה, בהיבט המשפטי. בדיון הודגש על-ידי הרב לסרי כי לא ניתן
3 להסיר תעודת כשרות מטעמים שאינם קשורים לכשרות.
4
5 יג. הרבנות הראשית לא התערבה במתווה העסקתה ותשלום שכרה של המשגיחה אילנית.
6 וקנין מסר שגם עם העברת הסמכות לרבנות נהריה, הוסיפה חב' בישולים להיות מעסיקתה
7 של המשגיחה ולשאת בתשלום שכרה – כפי שנעשה לגבי כל המשגיחים [עמ' 65 ש' 2-21]. הוא
8 הציג במהלך חקירתו הנגדית את התייעוד שנוגע להעסקתה של אילנית בחב' בישולים [2/2].
9 וקנין ציין שהפיקוח על שעות עבודתה והיקף העסקתה של המשגיחה נעשה בידי רבנות נהריה
10 ולו אין כל מעמד להתערב בנושא. בתקופות של עומס, יש לפנות לרבנות המפקחת על המקום
11 כדי לקבל תגבור של המשגיחים [עמ' 65 ש' 22-27; עמ' 66 ש' 3-8, 13-18].
12
13 יד. בקטע הפרסום שצוטט לעיל אין זכר לכל הדברים הללו. בכך הוא חלקי ומגמתני, מטעה
14 וחוטא לאמת. חלקי אמת שמגלים מעט ומסתירים הרבה אינם אמת.
15
16 2. "המשגיחה - אילנית - מתפקדת בעיקר על תקן של יחסי ציבור לאכסניה והיא בלשון חלקלקה
17 יכולה "למרוח", את כל מי שישאל ויברר על הכשרות במקום. בהעדרויות רבות שלה התנגדו
18 בתוקף שיהא מחליף. וזה רק מהמעט שבנתיים אני מרשה לעצמי לכתוב. כשהיא נעדרת מהמקום
19 כפי שצריך להיות (אי אפשר לדרוש ממשגיח להיות אחראי במקום 7 ימים בשבוע כולל שבתות וזה
20 מעוגן בחוק) - אין לה מחליף. ובאכסניה לא מסכימים שיהיה מחליף. כל אחד יכול להסיק את
21 המסקנות המתבקשות - לבר. באכסניה יקבעו האם יהיה מחליף...!!!"
22
23 א. הנתבע לא הביא כל ראיה להוכחת נכונות חלקו הראשון של הפרסום לעיל, קרי, כי
24 המשגיחה הקבועה אילנית ממלאת תפקיד של יצירת מראית עין כלפי צדדים שלישיים בכל
25 הנוגע לשמירת הכשרות במקום – תוך "מריחתם בלשון חלקלקה". לכל הפחות נדרש הנתבע
26 לזמן את המשגיחה עצמה כעדה מטעמו, אך הוא נמנע מכך ללא מתן טעם והסבר. לא-זו-אף-
27 זו, הנתבע ויתר על העדת משגיחי הכשרות – נאמני כשרות על-פי תפקידם לאשורו, שאת
28 תצהיריהם הגיש מלכתחילה ואותם משך במהלך הברור. בכלל העדויות והראיות אין בדל
29 ראיה שתראה כי יש שמץ אמת בדברים הקשים שפרסם הנתבע על-אודות האופן בו ממלאת
30 המשגיחה תפקיד ביצירת מראית עין של כשרות באכסניה, ללא כשרות אמיתית.
31
32 ב. מאחר שאילנית אינה תובעת בהליך זה, אין צורך לעסוק בלשון הרע שטמונה בפרסום
33 זה כלפיה; בה בעת יש בו לשון הרע גם ביחס לאכסניה. בחלק זה של הפרסום הציג הנתבע
34 את האכסניה כמי שעוסקת בהונאת הציבור: מתהדרת בכשרות מן השפה ולחוץ אך אינה

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 ממלאת אחר דיני הכשרות הלכה למעשה, באופן שמצריך "יחסי ציבור" ו"מריחה" של מי
2 ששואל ומתעניין על הכשרות במקום.

3
4 ג. אי-הוכחת אמיתותו של רכיב זה בפרסום היא בעוכרי הנתבע. לא-זו-אף-זו: בסיכום
5 הדיון שהתקיים ברבנות הראשית ביום 12.7.2015 [נספח 19 ב-2/ת] צוין ותועד כי הרב לסרי
6 ביקר באכסניה ומצא שהמשגיחה מסורה מאוד לתפקידה ופועלת מעבר לנדרש בגדרו. יש
7 בכך כדי לשלול את אותו חלק של הפרסום בו הציג הנתבע את המשגיחה כמי שפועלת לשם
8 יצירת מראית עין של כשרות, במה שכרוך מניה וביה בהפרת נאמנותה לתפקידה.

9
10 ד. אנ"א הציגה מכתב שכתבה המשגיחה הקבועה אילנית ביום 20.3.2016 לרב יעקב סבג,
11 ראש אגף כשרות ארצי; הוא נשלח לגורמים נוספים כמתועד בשוליו, ביניהם גם דגול [נספח
12 38 ב-2/ת; להלן **מכתב המשגיחה**]. במכתב ארוך ומפורט גוללה אילנית טענות שאינן של מה
13 בכך כלפי הנתבע ודרישותיו ממנה שחרגו מתפקידה. מאחר שאנ"א היא אחת הנמענים
14 הגלויים במכתב המשגיחה, היה ביכולתה להציגו כראיה לקיומו והפנייתו בידי המשגיחה
15 לגורמים שנמנו בו. המכתב מעיד לכאורה על טענות על-אודות פגמים בהתנהלות הנתבע אל-
16 מול המשגיחה שעל-פניו אינם קשורים לשמירת כשרות באכסניה. יש בו אמירה על-אודות
17 שלילת תעודת הכשרות מן האכסניה בשל עניינים שאין להם קשר לנושאי שמירת כשרות.

18
19 ה. מכתב המשגיחה גולל טענות קשות נגד הנתבע בעניינים שיש להם זיקה לפרסום. בתוך
20 כך נרשם בו: "עליי לציין שרב היישוב הבהיר לי מספר פעמים שבנוסף לעבודתי כמשגיחה עליי
21 לבצע מטלות שונות במשרדו של הרב במועצה הדתית. [...] מרבית הכלות שנרשמו בשלומי קיבלו
22 הדרכת כלות ממני באופן אישי ובהתנדבות מאחר ונאמר לי כי אין תקן למדריכת כלות במועצה.
23 בכל פעם שנוצר מצב שלא הייתי מסוגלת לעמוד בדרישות הרב, נאמר לי שאני אשלם מחיר על כך
24 בהתייחסות לקיצוץ מקומות העבודה שלי. וכאמצעי לחץ הרב היה שם של משגיח חדש שיגיע
25 ויקבל שכר מהמקומות שלי". המשגיחה הלינה על דרישת הנתבע כי היא תישאר ללון באכסניה
26 בשבת, למרות שהיא גרה ביישוב ואם לארבעה ילדים; כאשר סירבה, "סירוב זה עלה לי
27 במכתב לאכסניה המורה על פיטוריי ואחריו היו עוד מספר מכתבים עם הוראה זהה באמתלות
28 שונות. קיצוץ במשרה או הבאת משגיחים שונים שיעבדו במקומי". היא הדגישה: "לכן נוצר מצב
29 בלתי נסבל שבו אני מצויה מחד גיסא הרב לא חידש את תעודת הכשרות בגלל חילוקי דעות כספיים
30 ומנהלתיים. ומאידך גיסא אם אפסיק להגיע למקום יחשב הדבר כהתפטרות ואפסיק לקבל את שכרי.
31 בהמלצת ההסתדרות ובית הדין לענייני עבודה אני ממשיכה להגיע ועושה את עבודתי בלי התעודה
32 של הרב המקומי. מצב זה אינו נתפס אינני רוצה לחתור תחת סמכויותיו הרב שיש לי הערכה רבה
33 לעובדה שהעסיק אותי במשך שנים אך מסיבותיו הוא שינה את עורו".

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ו. אם ביקש הנתבע להראות כי תוכנו של המכתב אינו אמת, היה עליו להתכבד ולזמן את
2 המשגיחה, או גורמים אחרים בעלי נגיעה לעניין, להעיד. הוא נמנע מכך באופן גורף. דגול
3 קשר בין תלונות המשגיחה במכתב זה על דרישות הנתבע ממנה וסירובה לקיימן לבין שלילת
4 תעודת הכשרות מהאכסניה בידי הנתבע [עמ' 23 ש' 22-25]. הנתבע לא כפר בכך שדרש מן
5 המשגיחה לבצע מטלות שאינן קשורות להשגחה אך טען כי קיבלה על כך תשלום במזומן;
6 לשיטתו יש על כך קבלות, שלא צורפו ולא הוצגו [עמ' 122 ש' 35 עד עמ' 123 ש' 1].
7
8 ז. הדברים הללו מעמידים באור הנכון את חלקו הראשון של הפרסום שנדון בחלק זה, בו
9 הטיל הנתבע דופי אישי קשה במשגיחה, באופן שיש לו השלכה גם על אנ"א והאכסניה.
10
11 ח. גם אמיתות חלקו השני של פרסום זה לא הוכחה; הוכח דווקא שטענות הנתבע בהקשר
12 זה, כפי שהוצגו בפרסום, אינן נכונות ואינן אמת. לכל הפחות, הן לקו בחלקיות ומגמתיות.
13 דגול ציין שהמשגיחה הקבועה באכסניה היא אילנית ובהיעדרה תמיד היו כמה מחליפים;
14 אין זה מתפקידה של אנ"א לדעת מי הם ומה שעות עבודתם. עם העברת האחריות לרבנות
15 נהריה – יותר משנה לפני עשיית הפרסום, רבנות זו היא שקובעת את המשגיחים המחליפים
16 שיגיעו לאכסניה, מכשירה אותם ומנחה אותם לגבי אופן ביצוע עבודתם [עמ' 25 ש' 3-12];
17 23-15]. דגול שלל את טענת הנתבע כי בעקבות הפרסום נקלט באכסניה משגיח נוסף; הוא
18 שב והטעים כי כל נושא המשגיחים המחליפים נתון לטיפול ופיקוחה של רבנות נהריה [עמ'
19 49 ש' 9-17].
20
21 ט. האחריות למנות משגיחים לאכסניה ולשבצם לעבודה בה היא אחריותו של הגורם אשר
22 מפקח על הכשרות באכסניה. הדברים הודגשו בידי דגול: "[...] יש משגיחה והיא מטעמו של
23 הרב במקום או הרב שנתן את התעודה, שהוא זה שממנה את המשגיחים [...] הם עושי דברו וצריכים
24 להשגיח שהנוהל מקיים" [עמ' 28 ש' 16-18]. אם ביקש הנתבע להראות כי בתקופות בהן נעדרה
25 המשגיחה הקבועה אילנית לא היו באכסניה משגיחים או נאמני כשרות מחליפים מטעמים
26 שמונחים לפתחה של אנ"א, כפי שהציג בפרסום, היה עליו לזמן את המשגיחה הקבועה
27 והמשגיחים המחליפים ליתן עדות. הוא נמנע מכך ביודעין.
28
29 י. דגול עמד על כך ששעות עבודתה של המשגיחה הקבועה אינן בידיעתה של אנ"א שכן
30 היא אינה מעסיקתה; שכרה של המשגיחה שולם לה על-ידי חב' בישולים אך תכנית עבודתה
31 נקבעה בידי הנתבע. משרת המשגיחה הייתה גלובאלית והושפעה מהיקף התפוסה באכסניה,
32 שמשליך על תכנית הבישול במטבח [עמ' 26 ש' 18-21]; לכל אורך שנות קיומה של האכסניה
33 הייתה בה תפוסה נמוכה [עמ' 30 ש' 20 עד עמ' 31 ש' 24]. עדותו שללה את מצגי הפרסום,
34 כאילו נדרשה נוכחות של משגיח באכסניה שבעה ימים בשבוע, עשרים וארבע שעות ביממה,
35 ואנ"א מנעה זאת.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1
2 יא. טענת הנתבע בדבר צורך במשגיח מחליף בעת שהמשגיחה הקבועה נעדרת היא בעלת
3 זיקה הדוקה להיקף הפעילות באכסניה ובמטבח; בימים בהם לא מוגשות ארוחות כלל בשל
4 היעדר אורחים, או שמוגשות רק חלק מהארוחות עקב נתוני תפוסה נמוכים, הדבר משפיע
5 על פעילות המטבח ועל צורך במשגיח – קבוע או מחליף. הנתבע אישר שכאשר אין ארוחות,
6 אין צורך במשגיח [עמ' 119 ש' 18]. מעדותו בחקירה נגדית עלה שלא הייתה לו כל ידיעה
7 בנושאים הללו והוא לא טרח לבדוק אותם [עמ' 119 ש' 4-18].
8
9 יב. דגול ביאר שאופן שיבוצם של משגיחים מחליפים לעבודה באכסניה בידי הנתבע, בזמן
10 היעדרותה של המשגיחה הקבועה, הוא שייצר קשיים בהעסקתם. משגיחים מחליפים שאת
11 זהותם קבע הנתבע הגיעו לאכסניה זמן קצר מאוד לפני כניסת השבת, ברגע האחרון ממש;
12 בשל כך נבצר מהם לקיים חפיפה עם המשגיחה הקבועה ולקבל הנחיות מבעוד מועד לגבי
13 מידע הנוגע לעבודת המטבח ולהשגחתם עליה [עמ' 35 ש' 26 עד עמ' 6 ש' 36]. לא-זו-אף-זו,
14 אותם משגיחים מחליפים ששלח הנתבע סרבו למסור לחב' בישולים מידע בסיסי לגבי שמם
15 ומספר תעודת הזהות שלהם ובכך מנעו את קליטתם לעבודה, תשלום שכרם וקבלת תעודת
16 יושר לגביהם, כמתחייב מדרישות אנ"א לגבי העסקת עובדים במוסדותיה [עמ' 36 ש' 11-28].
17
18 יג. דגול עמד על תרומת הנתבע לכך: "[...] מי שאחראי לשליחה שלהם זה הרב ולא אני. זה לא
19 חברת בישולים זה הנתבע, הוא זה שהיה צריך להעביר שבועות חודשים מראש את שמות האנשים
20 תעודות הזהות שלהם לדאוג לזה שהם יבדקו כמו שצריך גם תברואתית וגם מהאספקטים האחרים
21 שהם יכולים לעבוד במטבח ואז לשלוח אותם, להפיל את האחריות למחדלים של הנתבע, על אנ"א
22 או חב' בישולים זה באמת מעשה שלא יעשה. זה עיוות של כל המציאות שבה הדברים היו צריכים
23 להתנהל". אנ"א כלל לא התנגדה להעסקת משגיח מחליף; האחריות לשיבוץ מחליפים הייתה
24 של הנתבע: "זו אחריותו של הרב ואף אחד לא מנע ממנו מלשבץ אנשים. [...] זה באחריותו שלו
25 וברגע שאין משגיחה שישבץ מחליף" [עמ' 47 ש' 27-28 וכן שם בש' 7-9].
26
27 יד. אותה מציאות תוארה על-ידי וקנין בחקירתו הנגדית. הוא סיפר על משגיחים מחליפים
28 שנשלחו לאכסניה בידי הנתבע, סרבו להזדהות בשמם או להציג תעודת זהות, פטרו עצמם
29 באמירה כי נשלחו על-ידי הנתבע – ובכך מנעו את קליטתם כעובדים בתהליך מסודר, יצרו
30 סיכון של העסקתם ללא כיסוי ביטוחי במקרה של פגיעה בעבודה וכפו את נוכחותם בניגוד
31 לכללים להם מחויבת חב' בישולים ביחסיה עם אנ"א. וקנין הצהיר שלא נתקל בבעיה דומה
32 באכסניות אחרות של אנ"א, הדגיש שהדברים ידועים לו מידיעה אישית וסיפר במפורט על
33 שני משגיחים, סנדרס וגורן, תוך תיאור הקשיים שנוצרו בעת נוכחותם באכסניה במהלך סוף
34 השבוע, בין השאר בשל הגעתם ברגע האחרון לפני כניסת שבת ללא תהליך חפיפה עם

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 המשגיחה הקבועה ובשל סירוב להזדהות ולמסור פרטים [עמ' 52 ש' 4-30; עמ' 55 ש' 3-7].
- 2 עדותו על כך הייתה רבת פרטים והותירה רושם אמין.
- 3
- 4 טו. אכן, עדותו של וקנין כי שמע מפי סנדרס שהנתבע אסר עליו למסור פרטים אינה ראייה
- 5 לנכונות תוכנה אלא רק לעצם אמירת הדברים על-ידי אותו סנדרס; היה ביכולתו של הנתבע
- 6 לסתור את הדברים באמצעות עדותו של סנדרס אשר נתן תצהיר מטעמו. הנתבע נמנע מכך
- 7 וויתר על העדתו של סנדרס. אי-השמעת עד רלוונטי, קל וחומר לאחר שהלה כבר נתן תצהיר
- 8 מטעם הנתבע, מקימה נגד הנתבע חזקה שמתקפת את עדותו של וקנין [ע"א 465/88 הבנק
- 9 למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה(4) 651, 658-659 (1991)].
- 10
- 11 טז. דגול מסר שנשלחו לנתבע מכתבים בנושא על-מנת לתקן את המעוות ולקבל מראש את
- 12 פרטי המשגיחים המחליפים לשם קליטתם לעבודה ותשלום שכרם [עמ' 38 ש' 1-18]; הוא
- 13 טיפל בכך באופן אישי [עמ' 49 ש' 15-17].
- 14
- 15 יז. מציאות כאוטית זו אינה באחריותן של התובעות. הנתבע משך את תצהירי המשגיחים
- 16 המחליפים ומנע את העדתם בסוגיה זו. דגול הדגיש: "אנחנו רוצים לשלם, לא התנגדנו מעולם
- 17 למשגיח חלופי, וכשנקבעו ההסדרים להשגחה בשבתות זה היה על דעתנו הכוונה ברכנות הראשית
- 18 ועל דעת חברת בישולים מתוך כוונה לשלם" [עמ' 47 ש' 7-9].
- 19
- 20 יח. הוכח אפוא שלא הייתה התנגדות מצד התובעות להעסקת משגיחים מחליפים כאשר
- 21 המשגיחה הקבועה נעדרת, ובכלל זה בסופי השבוע. גם בכך חטא הפרסום לאמת באופן גורף
- 22 ועוצמתי. הנתבע השמיט מהפרסום התייחסות לכשלים ותקלות בהעסקתם של משגיחים
- 23 מחליפים שהיו באחריותו שלו; גם בכך עשה את הפרסום לחלקי, מטעה ומגמתי. בחקירתו
- 24 הנגדית הודה הנתבע שאסר על המשגיחים המחליפים למסור את פרטיהם לחב' בישולים,
- 25 קרי, לגורם שאחראי על תשלום שכרם; הוא פטר עצמו בטענה כי הנחה אותם למסור את
- 26 פרטיהם רק למנהלת האכסניה, זאת במציאות בה שכרה של המשגיחה הקבועה משולם על-
- 27 ידי חב' בישולים מאז שנת 2005 ברציפות [עמ' 99 ש' 25 עד עמ' 100 ש' 1].
- 28
- 29 יט. עדות הנתבע, בה ביקש לשלול את התמונה שציירו דגול וקנין בכל הנוגע להעסקתם של
- 30 משגיחים מחליפים שנשלחו על-ידו לאכסניה, הייתה רפה ולא עוררה אמון. הוא אישר כי
- 31 המשגיחים הללו הגיעו לאכסניה כחצי שעה לפני כניסת השבת, לא מוקדם מכך [עמ' 97 ש' 17-18].
- 32 דובר בעדות מפי השמועה; היא נסמכה רק על שיחות טלפון עמם ולא על ידיעה
- 33 ממשית, אישית. התובעות התנגדו לעדות מסוג זה [עמ' 72 ש' 15-19]. מצד אחד, טען הנתבע
- 34 שהמשגיחה הקבועה פגשה את המחליפים לצרכי חפיפה בפעם הראשונה שהגיעו לאכסניה;
- 35 אין לכך כל תימוכין והמשגיחה אילנית או המשגיחים המחליפים לא העידו כדי לאשר זאת.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 מצד שני, טען הנתבע שלא היה צורך בחפיפה שכן משגיח שמגיע לשבת לא נדרש לעשות דבר
2 בתחום הבישול. מצד שלישי, הודה שדווקא נדרשת הדרכה של המשגיח שמגיע לשבת על-ידי
3 המשגיח הקבוע [עמ' 97 ש' 20 עד עמ' 98 ש' 2]. גם בסוגיה זו, דובר בעדות לא אמינה.
4
5 כ. להוכחת טענתו על-אודות אמיתות הפרסום היפנה הנתבע לתצהיריהם של גורן, סנדרס
6 וטנגייר; אלו תצהירים שהוא עצמו משך בתחילת הבאת ראיותיו והם אינם חלק מהבסיס
7 שעל-פיו תוכרע התביעה [עמ' 98 ש' 18-22]. הישענות על מה שכלל אינו ראיה לשם הוכחת
8 טענה נזקפת לחובתו של הנתבע, ואין צורך להרחיב את הדיבור על משמעותה. לבסוף אישר
9 הנתבע כי אינו יכול לשלול שהמשגיחים המחליפים הפגינו חוסר ידיעה בעניינים בסיסיים
10 הקשורים למלאכת ההשגחה במקום, כגון מקום הימצאותם של המפתחות לתנורים ולגז
11 [עמ' 98 ש' 27 עד עמ' 99 ש' 3]. לכך, ולאחריות הנתבע מהיותו הגורם האחראי על עבודת
12 משגיחים מחליפים, אין כל זכר בפרסום.
13
14 כא. בעדותו בחקירה נגדית נתלה הנתבע בטענה שהיה מוסמך ליטול מהאכסניה את תעודת
15 הכשרות בשל אי-תשלום שכר למשגיח [עמ' 91 ש' 5 עד עמ' 92 ש' 10]. אין לכך כל רלוונטיות
16 לענייננו. השאלה שטעונה הכרעה אינה אם הנתבע הסיר את תעודת הכשרות מן האכסניה
17 בשנת 2016 בצדק או שלא בצדק; השאלה היא אם הפרסום בו שלח את ידו חוסה תחת איזו
18 מן ההגנות שבהן נתלה על-מנת להצדיקו. אין בפרסום טענה כי הנתבע שלל את התעודה מן
19 האכסניה משום ששכרו של משגיח, המשגיחה הקבועה אילנית או משגיח מחליף, לא שולם.
20 האזכור הבודד למילה "תשלום" בפרסום נעשה בהקשר אחר: **"משסרבתי לחדש את התעודה**
21 **ולא שילמו למשגיח המחליף בזמן שהמשגיחה העיקרית לא נמצאת העבירו את הכשרות לנהריה"**.
22 משמע, קודם שלל הנתבע את תעודת הכשרות מן האכסניה ורק אחר כך לא שולם שכרו של
23 המשגיח המחליף, וההשגחה הועברה לרבנות נהריה.
24
25 כב. לא-זו-אף-זו, התחוויר כי אי-תשלום שכרם של המשגיחים המחליפים היה אילוץ שנבע
26 מסירובם למסור פרטים שהיו חיוניים לצרכי העסקתם והסדרת התשלום, תוך שהמשגיחים
27 תלו זאת בהנחיית הנתבע. עוד הודה הנתבע כי המשגיחים המחליפים ששלח הוא לאכסניה,
28 גורן, סנדרס וטנגייר, כלל לא היו עובדים של חב' בישולים או של אנ"א, כך שהן לא נדרשו
29 לשלם את שכרם [עמ' 95 ש' 1-7]. בטענה שביקשה לקשור בין אי-תשלום למשגיח מחליף לבין
30 שלילת תעודת הכשרות מן האכסניה אין אפוא כל ממש וממילא אין בכוחה להצדיק או
31 להכשיר את הפרסום באיזה שהוא אופן.
32
33 ג. גם בכל הנוגע לתעריף שהנתבע דרש כתשלום למשגיחים הייתה עדותו רצופה אמירת
34 דבר והיפוכו; הוא נע ונד בין הפניה לתעריף לגביו טען שהוא מעוגן בחוזר מנכ"ל – אליו לא
35 הצליח להפנות, לבין הפניה לתעריף "מקובל" שאין לו עיגון [עמ' 99 ש' 22].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1
2 כד. הנתבע ייחס לעצמו ידיעה אישית בכל נושאי עדותו [עמ' 97 ש' 22-23]. לא זה הרושם
3 שהיא הותירה. כאשר הנתבע נדרש להיקף עבודתו באכסניה של אחד המשגיחים המחליפים
4 ענה: "לשאלת ביהמ"ש אם יש לי ידיעה אם הוא עבד 4 או 5 שבתות אני משיב שאין לי ידיעה אבל
5 אין ספק שהוא עבד 4 שבתות. אני לא זוכר כרגע" [עמ' 101 ש' 3-4]. לא זו העדות שתקנה הגנה
6 של אמת הפרסום.
7
8 כה. הפרסום נעשה במאי 2017. הנתבע התחמק בגלוי כאשר נדרש להעיד על המועד בו נכח
9 בפעם האחרונה במטבח האכסניה; לבסוף הודה שהדבר היה בחודש פברואר 2016 [עמ' 104
10 ש' 8-19]. אני דוחה את מבוקשו של הנתבע לטעון שגם לאחר מכן ידע על הנעשה במטבח על-
11 בסיס שיחות שניהל עם צדדים שלישיים שאותם לא טרח לזמן למתן עדות [עמ' 104 ש' 22-
12 20]; שני הצדדים התנגדו לעדות מפי השמועה. נובע מכך שהנתבע עשה את הפרסום כמי
13 שבקיא ויודע את כל רזי ההתנהלות באכסניה ובמטבחה, אך לאשורו של דבר ביקר במטבח
14 האכסניה בפעם האחרונה שנה ושלושה חודשים קודם לכן. הדברים משליכים במישרין על
15 יכולתו של הנתבע לטעון כי תוכנו של הפרסום נכון וחוסה תחת הגנת אמת דיברתי. בפרסום
16 אין זכר לאמירה כי הנתבע לא ביקר במטבח האכסניה יותר משנה קודם לעשייתו.
17
18 כו. בעדותו לפני ביקש הנתבע לטעון כי משגיח מחליף הוכנס למטבח האכסניה לראשונה
19 רק לאחר הפרסום [עמ' 104 ש' 25-26]. הוא הודה שלא הציג כל ראיה לכך וביקש להסתמך
20 על הודעות מהמכשיר הנייד שלו שלא צורפו, לא הוצגו ואינן חלק מחומר הראיות [עמ' 105
21 ש' 4-6]. כשהוטח בו שלפי עדותו, הוא עצמו אינו יודע דבר על הנעשה במטבח האכסניה מאז
22 חודש פברואר 2016, אמר: "אני יודע היטב בדיוק מי היה ומי החליף, אם יש צורך חיוני לחקירה
23 אני אחשוף הרבה פרטים" [עמ' 105 ש' 9-10]. אותם פרטים לא נמסרו, לא נכללו בראיות
24 הנתבע ונתרו בגדר נעלם [ר' גם שם, ש' 17-24]. הנתבע ביקש להסתמך על דברים ששמע,
25 לשיטתו, מפי הרב מתי כהן מרבנות נהריה, אך הוא לא זימנו להעיד ולא ידע לנמק זאת [עמ'
26 106 ש' 22-24]. הנתבע התעלם מכך שנטל ההוכחה והשכנוע לגבי ההגנות שעליהן הסתמך
27 מונח לפתחו והתנהל כמי שעוד יביא ראיות ופרטים, "אם יש צורך" [שם, ש' 21]. כל אותם
28 פרטים וראיות לא הובאו; המועד להצגתם הוחמץ.
29
30 כז. הוצג לנתבע תיעוד בכתב שהראה כי אנ"א לא התנגדה לשיבוץ משגיחים מחליפים בזמן
31 שהמשגיחה הקבועה נעדרת אלא דווקא הסכימה לכך, באופן שסותר מניה וביה את תוכן
32 הפרסום. מדובר בסיכום שגובש ברבנות הראשית, בדיון בהשתתפות הנתבע, ביולי 2015
33 [נספח 19 ב-2]. אחת הקביעות בתום הדיון הייתה כי יועסק משגיח כשרות נפרד לשבתות
34 וחגים בנוסף למשגיחה הקבועה. על כך ענה הנתבע שאנ"א יכולה להסכים למה שהיא רוצה
35 אך הוא לא הסכים, וכוח מתן תעודת כשרות מצוי בידו [עמ' 124 ש' 36 עד עמ' 125 ש' 17].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 נוכח הדברים הללו ניתן להבין מדוע מצאה הרבנות הראשית שהקיץ הקץ על הניסיון להביא
2 את הצדדים לידי הסכמה ושיתוף פעולה, ואין מנוס משלילת סמכות מתן התעודה מן הנתבע
3 והעברתה באופן קבוע לגוף אחר.
4
- 5 3. "המשגיחה - אילנית - היא מצוינת. אך בלית ברירה כדי לשמור על פרנסתה ולחסוך לעצמה אי
6 נעימויות רבות אז במצב החולני שישנו היום שתלוש השכר מגיע מבעל העסק והיא מבינה ומרגישה
7 את התלות בו היא - נאלצת ואני מניח שבעל כורחה - לנהוג כפי שכתבתי בסעיף 13".
8
- 9 א. בחלק זה של הפרסום כלל הנתבע דברים שייחס למשגיחה הקבועה אילנית, תוך שהוא
10 מתיימר לשמש לה פה. אמיתותם לא הוכחה כלל, אפילו לא לכאורה. בעדותו בחקירה נגדית
11 לא בחל הנתבע בטענה כי בדברים הללו כיוון לכך שהמשגיחה מאוימת בביצוע תפקידה על-
12 ידי אחרים [עמ' 111 ש' 9, 14-15]. לא הובאה לכך צילמה של ראיה. לכל הפחות היה על
13 הנתבע לזמן לעדות את אילנית, אך הוא נמנע מכך.
14
- 15 ב. ממכתב המשגיחה שצורף לתצהיר דגול ונזכר לעיל השתמע כי הייתה חשופה לדרישות
16 שאינן כדין ולסיכון של פגיעה בעיסוקה ושכרה דווקא מצד הנתבע [ר' לעיל בחלק ז(2)(ה)].
17 במכתב אחר של המשגיחה לאנ"א הובעה על-ידה שביעות רצונה מתנאי העסקתה ושכרה
18 [לעיל בחלק ז(1)יא]. אם ביקש הנתבע לסתור את תוכן המכתבים הללו ולהוכיח את אמיתות
19 הפרסום, היה עליו להביא ראיות מתאימות ולהשמיע עדים. הוא נמנע מכך באופן גורף, תוך
20 שוויתר גם על השמעתם של המשגיחים המחליפים שאת תצהיריהם צירף מלכתחילה.
21
- 22 ג. הנתבע אישר כי הוא שמינה את המשגיחה אילנית לתפקיד והיא עובדת באכסניה יותר
23 מחמש-עשרה שנים. כאשר נשאל אם לא חשב לפטר אותה, שלל זאת, שכן לשיטתו הבעיה
24 אינה נעוצה בה [עמ' 121 ש' 28-34]. או אז הוצג לנתבע כי במכתב ששיגר לאנ"א בפברואר
25 2015 דרש דווקא לפטר את המשגיחה; הוא נאלץ לאשר זאת, ועתה טען שהיא נעדרה רבות.
26 עדות הנתבע, כשניסה ליישב בין טענתו שהמשגיחה מצוינת לבין דרישתו המנדטורית לסיים
27 את עבודתה, הייתה כרוכה בהתפתלות גלויה לעין ולא עלה בידו ליישב בין הדברים [עמ' 121
28 ש' 35 עד עמ' 122 ש' 20].
29
- 30 4. "משסרבתי לחדש את התעודה ולא שילמו למשגיח המחליף בזמן שהמשגיחה העיקרית לא נמצאת
31 העבירו את הכשרות לנהריה. בעקבות הסרוב הרבנות הראשית העבירה מייד את הכשרות לרבנות
32 נהריה שכמו שכבודו מבין היא לא שווה הרבה. מאז ועד היום הכשרות היא של נהריה. בהחלט יכול
33 להיות שאגיש בג"צ נגד הרבנות הראשית. וועדת הכשרות לא מתפקדת לחלוטין. גורמים חיצוניים
34 שולטים בהם שליטה מלאה".

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

א. בניגוד לפרסום, נטילת הסמכות מן הנתבע והעברתה לרבנות נהריה לא נעשתה "מייד". קדם לכך ערר שהוגש למועצת הרבנות הראשית בידי אנ"א והמועצה המקומית שלומי; ערר המועצה התייחס לפיקוחו של הנתבע על בית-החולים הגריאטרי ביישוב [נספח 36 ב-ת/2; להלן הערר]. בשם המועצה המקומית חתם על הערר ראש הרשות, נעמן.

ב. על הרקע להגשת הערר אמר נעמן כך [עמ' 4 ש' 23-29]:

[...] לא קל לי לעמוד ולהעיד מטעם התובעים כנגד הרב הראשי של שלומי, אבל בכל זאת אני רואה מחויבות ציבורית לומר את דבריי על כל מה שקורה בשלומי. מדובר ברב שמסוכסך עם הקהילה, מסוכסך עם בעלי עסקים, אינו משרת את תפקידו בנאמנה, פוגע בכל אושיות החוק, [...] למעשה ישוב שלם נמצא במצוקה מאוד קשה, פוגעת בעסקים, אין היום בשלומי עסק אחד שנמצא תחת השגחה בכשרות למרות שיש תעודת כשרות.

ג. ראש המועצה תיאר במילים קשות את כשלי תפקודו של הנתבע בתחומים עליהם הוא אמון כרב היישוב – לרבות נושא הכשרות, זאת באופן עקבי ולאורך שנים; הוא ייחס לנתבע התעמרות בתושבים והפליה בין אוכלוסיות [עמ' 4 ש' 29 עד עמ' 5 ש' 5; עמ' 5 ש' 16-17; עמ' 7 ש' 17-20]. בשל כך הוגש הערר ביחס לשני עסקים מרכזיים בשלומי: הרבנות הראשית התבקשה להתערב ולהוציא מפיקוחו של הנתבע את האכסניה ואת בית-החולים הגריאטרי ולהעבירן לסמכותה של רבנות נהריה [עמ' 5 ש' 8-10]. הערר התקבל; מני אז ועד היום, שני העסקים הללו נתונים לפיקוח רבנות נהריה בנושאי כשרות [עמ' 5 ש' 23 עד עמ' 6 ש' 1].

ד. באמצעות עדותו של נעמן הוגשה תגובתן של אנ"א והמועצה המקומית לתשובת הנתבע לערר [ת/1; עמ' 6 ש' 12 עד עמ' 7 ש' 1]. נעמן מסר שאף-על-פי שאין לו הכשרה בנושאי דת או השכלה משפטית, הוא עומד מאחורי עדותו [עמ' 10 ש' 18-25]. הוא דייק בהקשר הרחב שלה: "לשאלת ביהמ"ש אני מאשר שאני לא יכול לקבוע אם עסק מסוים זכאי לתעודת כשרות או לא, והטענות שלי הן בתפקידי כראש הרשות על ההתנהלות הפרוצדורלית של הנתבע בנושא של מתן תעודת כשרות" [עמ' 14 ש' 11-13].

ה. אשר לידיעת העובדות שפורטו בערר, נעמן מסר כי הוא בקיא במה שתואר בו בהתייחס לבית-החולים הגריאטרי ולא עסק באכסניה; לגביה, הוגש הערר על-ידי אנ"א [עמ' 12 ש' 11-5, 20]. לענייננו, אין בכך ולא כלום. הערר נדון במועצת הרבנות הראשית ביום 28.3.2016 והתקבלה החלטה שנשלחה לנתבע, לאנ"א ולגורמים נוספים בתאריך 4.4.2016 [נספח 48 ב-ת/2]. הנתבע התבקש ליתן לאכסניה תעודת כשרות לאלתר, בכפוף לנהלי הכשרות של הרבנות הראשית; ככל שיסרב, בתנאי הכשרות הנדרשים, תסמך המועצה גוף אחר באופן

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 זמני ליתן את הכשרות למקום, זאת עד לדיון הסופי בערר. במקביל ניתנה לנתבע שהות
2 להגיש את תגובתו לערר בכתב.
3
- 4 ו. ביום 12.12.2016 הודיע הרב רפאל פראנק, עוזר בכיר לרב הראשי, לראש אגף הכשרות
5 הארצי ולרב העיר נהריה על הסמכת רבנות נהריה ליתן תעודת הכשר לאכסניה באופן זמני,
6 עד שתהא הכרעה בערר [נספחים 50-51 ב-2]. בהמשך, בעקבות הערר, התערבה הרבנות
7 הראשית ונטלה את סמכותו של הנתבע בנוגע לאכסניה, שלא באופן זמני, תוך העברתה אל
8 רבנות נהריה. נובע מכך שהרבנות הראשית קיבלה את טיעוניה של אנ"א בערר באשר לאופי
9 התנהלות הנתבע לגבי האכסניה וטיב פיקוחו עליה בכל הנוגע למתן תעודת הכשר. אם ביקש
10 הנתבע לסתור מסקנה מתבקשת זו, היה עליו לזמן בעלי תפקיד רלוונטיים ממועצת הרבנות
11 הראשית. הוא לא עשה כן והדבר מקים נגדו חזקה ראייתית.
12
- 13 ז. מעדות הנתבע לפני ומהתיעוד שצורף לראיותיה של אנ"א עלה כי בפרסום עשה הנתבע
14 שימוש מטעה בביטוי "מייד" לתיאור ציר הזמן בין סירובו לחדש את תעודת הכשרות לבין
15 נטילת הסמכות מידי והעברתה לרבנות נהריה. הסמכות בנוגע לכשרות הועברה לרבנות
16 נהריה ביום 17.4.2016; הנתבע סירב לחדש את תעודת הכשרות זמן ניכר קודם לכן, ביום
17 26.2.2015. בין לבין הוגש ונדון הערר על שלילת תעודת הכשרות בידי הנתבע תוך מעורבות
18 של הרבנות הראשית בתהליך, שנמשך יותר משנה [עמ' 119 ש' 19 עד עמ' 120 ש' 8]. הנתבע
19 נאלץ לאשר זאת. גם בכך, שלח יד בפרסום מטעה, חלקי ומגמתי אשר חטא לאמת לאשורה.
20 לא מדובר בעניין של מה בכך. נטילת הסמכות "מייד" מלמדת על כך שהדבר נעשה בקלות
21 ראש, ללא שקילת כל השיקולים וללא בחינה מעמיקה; לא זה התהליך שהתקיים לאשורו
22 טרם שלילת הסמכות מהנתבע והעברתה לרבנות נהריה.
23
- 24 ח. הנתבע רמז בפרסום כי נטילת הסמכות מידי אינה כדין, באופן שעשוי להקים לו עילה
25 לנקיטת הליך נגד הרבנות הראשית בבג"ץ. בעדותו לפני אישר שלא נקט הליך כזה וסירב
26 לפרט את טעמיו [עמ' 121 ש' 16-17, 26-27]. מי שיש באמתחתו טענה שבעטיה עומדת לו
27 עילה לעתור לבג"ץ נדרש לעשות כן ללא דיחוי; שיהוי הוא טעם לסילוק עתירה על הסף ללא
28 דיון לגופה [בג"ץ 7712/04 וינברג נ' עיריית תל-אביב יפו, פ"ד סא(2) 735, פס' 24 (2006)].
29 נטילת הסמכות מהנתבע נעשתה ביום 17.4.2016. הפרסום נעשה יותר משנה אחר כך. בזמן
30 הפרסום שוב לא עמדה לנתבע עילה לעתור לבג"ץ בשל נטילת הסמכות; גם אם הייתה
31 באמתחתו עילה כדין קודם לכן, ואין בסיס לקבוע כי אלו פני הדברים, אזי ישיבתו בחיבוק
32 ידיים והימנעותו מהבאתה לבירור סתמה עליה את הגולל. במציאות זו, אמירתו של הנתבע
33 בפרסום כי "בהחלט יכול להיות" שיגיש בג"ץ נגד הרבנות הראשית מטעה ואינה תואמת את
34 המציאות. באותו מועד, בזמן עשיית הפרסום, שוב לא הייתה היתכנות להליך כזה. מדובר

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 באמירה לא נכונה שנועדה להטעות וליצור מצג כאילו אפשר שהסמכות ניטלה מהרב שלא
2 כדין.

3
4 ט. על-מנת להוכיח את אמיתותו של הפרסום המשמיץ ומטיל הדופי ברבנות נהריה וטיב
5 פיקוחה על האכסניה היה על הנתבע להתכבד ולהזמין עדים מתאימים, מרבנות נהריה או
6 מהרבנות הראשית; תחת זאת, הוא השליך יהבו על עדותו היחידה, עדות בעל-דין כמשמעה
7 בסעיף 54(2) בפקודת הראיות. מאחר שנטל השכנוע בכל הנוגע להוכחת הגנה מפני הפרסום
8 חל על הנתבע, נדרש טעם לקביעת ממצא לטובתו על-בסיס עדותו היחידה. אין בנמצא טעם
9 כזה. לעיל נמנו קשיים בעדות הנתבע; אחרים ייזכרו בהמשך. בסופו של יום, הוא לא הוכיח
10 את אמיתות הדברים הקשים שהטיח ברבנות נהריה, ללא שמץ איפוק וריסון עצמי אשר
11 התבקשו מתפקידו, כהונתו ומעמדו כעובד ציבור [סעי' 13 בחוק איסור הונאה בכשרות].

12
13 י. למעלה מן הצורך עמד וקנין על אופי הפיקוח שנקטה רבנות נהריה לגבי האכסניה עם
14 קבלת האחריות לה; הוא תיאר ביקורות וסיורים עתיים של ראש מחלקת הכשרות ברבנות
15 נהריה במטבח האכסניה וכן ביקור שקיים הרב הראשי לנהריה, הרב יהושע מייטליס [סעי'
16 33 ב-ת/3]. בעדותו לפני ציין וקנין שעם העברת הכשרות לרבנות נהריה הגיע הרב מתי, ראש
17 מחלקת הכשרות שם, למטבח האכסניה בתדירות גבוהה, פעמיים-שלוש בשבוע, ליווה את
18 העבודה בו ונפגש עם עובדי המטבח; בחלק מהמקרים נכח גם וקנין במקום [עמ' 59 ש' 16 עד
19 עמ' 60 ש' 15].

20
21 יא. ביחס לסיור הספציפי שערך הרב הראשי לנהריה במטבח האכסניה אמר וקנין: "[...]
22 אני התלויתי לסיור ביקש הרב הראשי לנהריה לבחון את כל מתקני המטבח והם: חדרי הקירור,
23 מקפיאים, אישורים כשרותיים לגבי הסחורה שנמצאת במחסנים, סידור נעילות שבת לכל מתקני
24 המטבח ומתקני הבישול, תנורים, ארונות חימום, פסי הגשה, מתקני גז, כמו כן נדרשתי באותו סיור
25 לספק סט של מנעולים חדשים כאשר המפתחות נמצאים בידי המשגיחה ואחראי מחלקת הכשרות
26 של הרבנות נהריה. לשאלת ביהמ"ש כשאני אומר נתבקשתי באותו סיור, זה הסיור שמופיע בסעיף
27 33 לתצהירי. הרב בחן את איזור הדחת הכלים מדיח בשרי וחלבי, ואת סידורי כיבוי והדלקת
28 התאורה, מיזוג האויר בחדר האוכל ובמטבח. רצה לוודא שאכן שעוני השבת תקינים ופועלים
29 בהתאם לנוהל שבת כפי שמחויב בהוראות הרב. בתום הסיור נערכה שיחה עם אילנית שלא
30 בנוכחותי, ולאחר מכן הוצגו לנו לי ולמי שהיה איתי שירלי ואיריס, שמות המשגיחים המחליפים
31 שיהיו בהעדרה של המשגיחה אילנית. אנחנו הבהרנו לרב ולמנהל מחלקת כשרות שכל עובד שיהיה
32 מחליף יהיה מחויב לחתום על טופס הודעה לעובד" [עמ' 62 ש' 14].

33

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 יב. הסיור נערך סמוך לאחר יום 17.4.2016, מועד העברת הפיקוח לרבנות נהריה. בקיומו
2 של פער זמנים בין מועד הסיור לבין מועד הפרסום בחודש מאי 2017 אין כדי לסייע לנתבע;
3 הנתבע לא הראה שבמועד הפרסום או סמוך לפניו לקה פיקוחה של רבנות נהריה על מטבח
4 האכסניה באופן שעשה את תוכנו של הפרסום על-אודות טיב הפיקוח ונפקותו לדברי אמת.
5 וקנין ציין שגם במועדים מאוחרים יותר, ואף לאחר שתפקיד ראש מחלקת הכשרות ברבנות
6 נהריה נמסר לרב משה והאב, הוסיפו להתקיים ביקורים תכופים באכסניה למטרות פיקוח,
7 תוך ליווי המשגיחים המחליפים שנמצאו במקום בהיעדרה של אילנית; הפיקוח של רבנות
8 נהריה כלל גם את מינוי המשגיחים המחליפים הללו [עמ' 62 ש' 15-16, 27-30]. וקנין ייחס
9 זאת לשנים 2017 ו-2018 [עמ' 63 ש' 1-2].

10
11 יג. עוד תיאר וקנין את זיקתו של רב אנ"א, הרב יהודה שטרן, לפיקוח על פעילות המטבח:
12 "הרב יהודה שטרן כמו לפניו אביו הרב שטרן ז"ל, הם הרבנים של התובעת 1. מתוקף נהלי העבודה
13 וההסכם שהחברה שלנו חתומה עם התובעת 1. אנחנו מחויבים לקבל את הרב שטרן בביקורות
14 שהוא עורך באכסניות, להתעדכן מידי פעם דרכו על נושאים הקשורים לכשרויות, אנחנו גם מקבלים
15 בדיוור את כל הערות הרבנות הראשית לגבי עסקים שירדה מהם הכשרות ויש חשש לכשרות. כל
16 ערכון שוטף אחר שהרבנות הראשית שולחת. הרב שטרן עורך ביקורות וסיורים באכסניות
17 במטבחים, לרבות באכסניית שלומי, הוא בודק את נושאי הכשרות, משלים ברכונים, דף של ברכת
18 המזון, מגיע לפני חגים, מרענן עם הצוות את כל נושא הוראות הכשרות לגבי החגים, בודק את
19 המטבח פיזית, בודק אם אין ערבוב של כלים בשריים וחלבנים, אם כל הסחורה מלווה בתעודות,
20 דברים שרב אמור לעשות בצורה שוטפת. [...] בחלק גדול מהסיורים הרב שטרן מאחר והוא עובד
21 בתובעת 1, מתלווה למנהלת האכסניה אתי לב ארי, יש פעמים שהוא דורש שקבלן המזון או מי
22 מטעמו יתלווה, יש פעמים שהוא מבקש מהמשגיח או המשגיחה במקום שיתלווה אליו, ויש פעמים
23 שהוא עושה זאת בהפתעה גמורה רק עם נציג האכסניה מנהלת או מישהו אחר על מנת לעמוד על
24 כל נושא הכשרות במטבח" [עמ' 63 ש' 12-25].

25
26 יד. וקנין תיאר קיומו של תהליך בדיקה, בירור ושינוי הדרוש, אם מתגלה במהלך ביקורת
27 שיש צורך בכך. במענה לשאלת בית-המשפט מסר שלא היה אירוע שחייב עריכת בירור כזה
28 בכל הנוגע להתנהלות המטבח באכסניה; הוא תיאר אירוע שהתרחש באכסניה אחרת בעין
29 גדי, תוך הדגשה כי מדובר בנושאים שלשם מתן מענה להם נוכח במטבח משגיח כשרות [עמ'
30 63 ש' 30 עד עמ' 64 ש' 14].

31
32 טו. הוכח אפוא שבמועד עשיית הפרסום ובכל התקופה שקדמה לו הייתה האכסניה נתונה
33 לפיקוח הדוק ופרטני, איכותי ורצוף של רבנות נהריה – בניגוד גמור למה שנחזה מהפרסום.
34 ודוק: התובעות כלל לא נדרשו להפריך את הפרסום; הנתבע הוא שחב בהוכחת נכונותו.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1
2 טז. בעדותו לפני ביקש הנתבע להסתמך על דברים ששמע מפי הרב מתי כהן מרבנות נהריה;
3 זו עדות מובהקת מפי השמועה, לה הובעה התנגדות [עמ' 105 ש' 13 ועמ' 106 ש' 16]. דובר
4 ברב כהן שהיה מנהל מחלקת הכשרות ברבנות נהריה. הרב כהן לא זומן כעד מטעם הנתבע
5 בלי שניתן לכך הסבר [עמ' 106 ש' 20-26]. הנתבע לא הצליח להסביר באופן מניח את הדעת
6 את הפער בין הסתמכותו על הרב כהן לבין הדופי שהטיל בפרסום ברבנות נהריה ופטר עצמו
7 באמירות כגון **"אין צורך שאפרט יותר"** [עמ' 107 ש' 2-3, 26-27]. דווקא היה צורך; בסופו של
8 יום לא עלה בידי הנתבע להוכיח ולו בדוחק את אמיתות הפרסום שבו הטיל דופי בלשון בוטה
9 ומשתלחת ברבנות נהריה, תוך הצגתה של האכסניה כמי שחוסה תחת תעודת כשרות שאינה
10 אלא נייר ריק מתוכן, ללא מחויבות אמיתית לדיני הכשרות וללא פיקוח אמיתי על הנעשה
11 באכסניה.
12
13 יז. הנתבע נשאל לפרש אותו חלק בפרסום בו קבע כי **"רבנות נהריה לא שווה הרבה"**. או אז
14 מסר שכדי לענות, יש צורך בתשובה מפורטת יותר ובהצגת מסמכים רבים שלא צורפו. הוא
15 לא בחל בטענה כי האחריות לאי-צירופם מונחת לפתחו של בית-המשפט [עמ' 120 ש' 9-16].
16 דבר לא מנע ממנו ליתן אותה תשובה מפורטת בתצהירו ולצרף אליה את כל אותם מסמכים
17 רבים, עלומים; הוא נמנע מכך משיקוליו, לא בשל החלטה שיפוטית. הנתבע אישר שהדברים
18 שכלל בפרסום לגבי רבנות נהריה פוגעים גם ברבנות הראשית והצהיר: **"[...] זאת התוצאה**
19 **שהרבנות הראשית הביאה על עצמה"** [עמ' 120 ש' 22-34].
20
21 5. **"יש שם גוי שהוכנס בזמנו המתחזה ליהודי. שם כיפה לראשו. אך הוא בוודאות גוי גמור. הוא**
22 **אחראי על כל הבישול הבשרי ונמצא שלשה ימים בשבוע לבד בבישולים. לבישול החלבי ולסלטים**
23 **יש יהודיה בשם שרה. [...]. לדעתי והערכתי יש 100% בישולי גויים למהדריין"**.
24
25 א. בעדותו בחקירה נגדית אישר דגול את שנכתב בערר, שם פורטו שמות עובדי האכסניה
26 היהודים שאמונים על פעולות בישול והדלקת אש – הן הפעולות שיש להן השלכה על שמירת
27 הכשרות. אלו העובדים: הטבח אלי לוי, הטבחית שרה חיזגילוב, אחראית חדר אוכל שירלי
28 פונברג וציון מויאל; עוד משגיחים על הנעשה במטבח קבלן המזון וקנין ורעייתו איריס. לכך
29 יש להוסיף את משגיחת הכשרות הקבועה והמשגיחים שהחליפו אותה בזמנים בהם נעדרה.
30 דגול הדגיש כי יש לו ידיעה אישית בעניינים אלו על-סמך ביקוריו הרבים באכסניה ושיחותיו
31 עם העובדים בה; הם אמורים בשנים 2015-2016. חלק מהעובדים נמצא באכסניה על בסיס
32 קבוע ואחרים רק מעת לעת, בשים לב להיקפי התפוסה שמשליכים על היקף פעילות המטבח
33 [עמ' 19 ש' 19 עד עמ' 21 ש' 16; עמ' 22 ש' 23-24].
34

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ב. מציאות זו עמדה בעינה גם בשנת 2017 [עדות דגול בעמ' 25 ש' 26-30]. גם וקנין ציין
2 שבכל עת נוכחים באכסניה עובדי חב' בישולים שתפקידם להפעיל את המטבח וחדר האוכל,
3 כולל שני טבחים וצוות נלווה [עמ' 51 ש' 4-14]. הטבחית הראשית מטעם חב' בישולים היא
4 שרה חיזגילוב, בעל ותק של כעשרים ושמונה שנים, והיא אחראית על כל הקשור בהפעלת
5 המטבח מהפך המקצועי [עמ' 51 ש' 25-28]. וקנין עצמו מגיע למטבח האכסניה כמעט מדי יום
6 ובודק את התנהלותו המקצועית; הדבר מתאפשר משום שמשרד חב' בישולים שאחראי על
7 כל האכסניות בצפון נמצא בשטחה של האכסניה בשלומי [עמ' 53 ש' 7-8, 25-28].
8
9 ג. בנוסף לחיזגילוב נמצאת באכסניה גם עובדת חב' בישולים שירלי פונברג אשר פועלת
10 כמנהלת התחנה ובקיאיה בכל הנעשה במטבח; וקנין מוודא עמה מדי בוקר את ההערכות בכל
11 ההיבטים שנוגעים לפעילות המטבח וחדר האוכל ונתונים לאחריות של חב' בישולים. עדותו
12 של וקנין על כך הייתה עשירה ומפורטת וראויה לאמון [עמ' 54 ש' 1-24].
13
14 ד. הפרסום ביקש ליצור מצג של סיבה ומסובב בין אי-תשלום למשגיח מחליף לבין העברת
15 ההשגחה לרבנות נהריה. אין בכך כל אמת. הוצג לעיל שהכשל שגרם לאי-תשלום למשגיחים
16 המחליפים הונח לפתחו של הנתבע. נטילת סמכות הנתבע לפקח על הכשרות באכסניה נבעה
17 מהכרתה של הרבנות הראשית בצדקת טענותיה של אנ"א ובכישלונה של הנתבע להגביל את
18 עצמו למתן תעודת כשרות או שלילתה רק מטעמים של דיני הכשרות ולא מסיבות חיצוניות
19 להם. בפרסום אין זכר לכך.
20
21 ה. במציאות זו, בדין טען דגול כי אם הייתה למשגיח מחליף זה או אחר טענה בדבר אי-
22 תשלום שכרו, היה עליו לנקוט בהליך מתאים בבית-הדין לעבודה; הדבר לא יצר יש מאין
23 סמכות לנתבע לשלול מהאכסניה את תעודת הכשרות [עמ' 46 ש' 19 עד עמ' 47 ש' 6]. הרבנות
24 הראשית הדגישה בכתב, אגב היוודעות לטענות הצדדים, כי הסמכות לשלול תעודת כשרות
25 מוגבלת לדיני הכשרות ולא ניתן להסיר תעודת הכשר מטעמים שאינם קשורים לכשרות
26 [נספח 19 ב-ת/2].
27
28 ו. נטל הוכחת אמיתות הפרסום מונח על שכם הנתבע. לפיכך לא התובעות הן שנדרשו לזמן
29 את עובדי המטבח שנזכרו בעדויותיהם של דגול או וקנין ליתן עדות; אם סבר הנתבע שמדובר
30 בעדים רלוונטיים נדרש הוא לזמנם, אך הוא בחר להסתמך רק על עדותו היחידה. אי-
31 השמעתם אינו גורע מהוכחת התביעה בידי התובעות; הוא עומד לנתבע לרועץ בכל הנוגע
32 להוכחת הגנתו. לא אחת נראה במהלך הדיון כי הדבר נשכח מהנתבע והוא ציפה שהתובעות
33 תראינה כי הפרסום אינו נכון [ור' למשל עמ' 48 ש' 3-6]. הדין שולל את גישתו זו.
34

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- ז. אין מחלוקת שבמטבח האכסניה הועסק אדם בשם אולג שעל-פי ההלכה אינו יהודי. דגול מסר כי אותו אולג עלה עם משפחתו מאוקראינה, עבר תהליך גיור ברבנות צוהר, ילדיו נימולו ושרתו בצבא; תהליך הגיור לא הושלם על-ידי רעייתו של אולג כך שהוא נדרש להליך גיור נוסף שהוא נתון בעיצומו [עמ' 44 ש' 20-28]. דגול התרעם על ניסיונו של הנתבע לקשור בין העסקתו של אולג שאינה חותרת תחת הקפדה על כשרות המטבח באכסניה לבין שלילת תעודת הכשרות ורמז שהדבר נעשה ממניע פסול ורצון להתנכל לאולג ולהזיק לאכסניה, גם באמצעות הפרסום [עמ' 45 ש' 3-11]. על אותם דברים חזר וקנין; הוא הדגיש כי אולג אינו מתחזה וכי הנתבע השפיל אותו בפני כל העובדים [עמ' 67 ש' 6-23].
- ח. דגול ציין שלצד אולג הועסקו במטבח עובדים נוספים שאינם יהודים; בה בעת הדגיש כי כשרות המטבח אינה נשללת בשל העסקת לא יהודים ויש הקפדה על כך שרק יהודים מבצעים את פעולות הבישול שיש להן השלכה על שמירת הכשרות [עמ' 24 ש' 6-11]. אולג עובד במטבח האכסניה כעוזר – כאחרים שאינם יהודים וכוללים גם מוסלמי, דרוזי ונוצרי, אך אינו עוסק בבישול כלל; בשל כך שמו לא נזכר בין העובדים שנמנו בערר, ובו נמנו רק מי שעוסקים במלאכות המטבח שנוגעות לדיני כשרות [עמ' 45 ש' 11-10, 16-17, 22-24]. שמירת הכשרות באכסניה נעשית תוך כפיפות למארג שלם שכולל את הרבנות הראשית והמקומית, הרב שטרן שמועסק באנ"א כרב האגודה ומשגיחי הכשרות שפועלים באכסניה [עמ' 24 ש' 19-26]. הדברים לא נסתרו.
- ט. על אותם דברים עמד גם וקנין בעדותו לפני. הוא שב והדגיש שהטבחית הראשית היא חיזגילוב, אשר אחראית על הבישול והמטבח; אולג עובד עמה בתפקיד עוזר, לצד אחרים שבשמותיהם נקב, תוך הקפדה על דיני הכשרות והימנעות מבישול גויים [עמ' 55 ש' 15-19]; עמ' 68 ש' 24 עד עמ' 69 ש' 2]. בהתייחס לתפקידו של אולג במטבח, הצהיר וקנין: **"מבחינתנו ברגע שהבנו שיש לגביו הערה שיש ספק לגבי יהדותו, הוא לא יהודי. לכן הוא הועסק בתחום עבודות הבישול במה שמותר לו לעשות"** [עמ' 69 ש' 10-12].
- י. וקנין עמד על צעדים שננקטו במטבח האכסניה לפי הנחייתו של הרב שטרן כדי למנוע מצב בו תהא פגיעה בהיסח הדעת בדיני הכשרות בשל נוכחות של לא יהודים במטבח: **"[...]** התקנו אש תמיד בכל מתקני הבישול באכסניות, וזאת על מנת למנוע הכנסה בטעות של תבנית או סיר למתקן חשמלי או מתקן בישול ושזה יחשב לא על פי ההלכה" [עמ' 64 ש' 21-23]. עוד ציין כי היקף נוכחותם של משגיחים במקום אינו נתון להחלטה של מי מהתובעות אלא רק לרבנות המקומית שאחראית על מתן תעודת הכשרות לאכסניה [עמ' 64 ש' 24-28].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 יא. אם סבר הנתבע שלצרכי הוכחת הגנתו דרושים לו תלושי שכר או דו"חות נוכחות של מי
2 מעובדי המטבח, היה ביכולתו לבקשם במסגרת הליכי גילוי ועיון מוקדמים. הוא לא עשה כן.
3 אי-הצגתם בידי התובעות ביוזמתן הן אינה מקימה לו כל טענה. עילת התביעה לא חייבה את
4 התובעות להציג מסמכים אלו לשם הוכחתה [ורי' עמ' 55 ש' 20-24]. זאת ועוד: אם ביקש
5 הנתבע להוכיח את הגנת אמת הפרסום ביחס להערכתו כי במטבח האכסניה יש 100% של
6 בישולי גויים למהדרין, היה עליו לזמן עובדים או משגיחים שיעידו על כך. אפילו נאמני
7 הכשרות שמינה הנתבע לא התייצבו כדי לאשר את תוכן הפרסום.
8
9 יב. הוצג לנתבע כי במהלך התקופה מחודש פברואר 2015 עד חודש מרץ 2016 כתב ושיגר
10 לאנ"א שלושה-עשר מכתבים בהתייחס לאכסניה, אך באף אחד מהם לא טען לבישולי גויים
11 או הטעיית הציבור לגבי כשרות המטבח. התמודדותו של הנתבע עם השאלות שנשאל על כך
12 לא הותירה רושם חיובי. תחילה טען שעליו לבדוק את תוכן מכתביו; אחר-כך אישר שלא
13 כלל במכתביו לאנ"א טענה על-אודות בישולי גויים. הוא סירב להשיב אם שיקול זה היה
14 סיבה לאי-חידוש תעודת הכשרות על-ידו. כאשר בית-המשפט חייבו לענות, אישר כי דובר
15 באחד מהשיקולים להסרת התעודה [עמ' 103 ש' 11-23].
16
17 יג. הנתבע הוסיף להתחמק ממתן מענה באותה סוגיה, ובתוך כך לבאר כיצד שלל תעודת
18 כשרות מן האכסניה על-יסוד שיקול שכלל לא הועלה בפניה קודם לכן. כאשר חוייב להשיב,
19 אמר: "כאשר ביהמ"ש מחייב אותי להשיב לשאלה כפי שנשאלתי, אני משיב שהסיבה המרכזית
20 היא שלא היו משגיחים נוכחים במקום. בעיה של בישולי גויים ניתנת לפתרון בקלות בתנאי שיש
21 משגיחים בזמן הבישולים. לכן בגלל שלא פתרנו את הבעיה הראשונה אין צורך להעלות את הבעיה
22 השנייה. הנושא השני היה ניתן לפתרון אם היה נפתר הסיפור הראשון" [עמ' 103 ש' 28 עד עמ' 104
23 ש' 2]. הנתבע הודה שלא התריע בפני אנ"א על קיומה של בעיית בישולי גויים טרם שלילת
24 התעודה או אי-חידושה ועסק רק בנושא נוכחותו של משגיח מחליף בשבתות וערבים, בזמן
25 היעדרותה של המשגיחה הקבועה [עמ' 104 ש' 3-7]. הנתבע אישר כי נוכחותו של גוי במטבח
26 אינה פוסלת את כשרות הבישול, ואין מניעה שמי שאיננו יהודי יעבוד במטבח אם יש במקום
27 נוכחות של משגיח שממלא את תפקידו כהלכה [עמ' 109 ש' 2-5].
28
29 יד. הדברים חמורים. הם מאירים באור הנכון את התייחסותו של הנתבע לנושא של בישולי
30 גויים בפרסום. לצרכי חידוש תעודת הכשרות, לא סבר הנתבע שיש לעורר זאת והתמקד רק
31 בשאלת נוכחותו של משגיח מחליף למשגיחה הקבועה; לא כך הוצגו הדברים בפרסום. לגופו
32 של עניין, האמירה בפרסום כי אולג מתחזה ליהודי וכי הוא נמצא במטבח במהלך משמרות
33 שלמות לבד, כשהוא אחראי יחיד על הבישול הבשרי, לא הוכחה כנכונה עובדתית. גם לגביה
34 הסתמך הנתבע על עדותו היחידה [עמ' 110 ש' 23-25]. בזמן-אמת, הוא לא נתן לכך ביטוי
35 במכתביו הרבים לאנ"א ולא הציג זאת כעילה אפשרית לשלילה או אי-חידוש של תעודת

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 הכשרות. נוכח הקשיים בעדות הנתבע, אין הנמקה שתצדיק קביעת ממצא לטובתו בעניין
2 מהותי זה על-סמך עדותו היחידה. נובע מכך שגם אמיתות הפרסום של רכיב זה לא הוכחה.
3 למעשה, הנתבע אישר שאין באמתחתו ידיעה מוסמכת מכלי ראשון שתתמוך בפרסום.
4
5 טו. הנתבע התיימר לגלות בקיאות בזהות העובדים במטבח האכסניה; כאשר דקדקו עמו,
6 חזר בו מהצהרות קודמות לגבי חלוקת התפקידים ביניהם וסייג את הדברים עליהם הצהיר
7 קודם כאילו הם ידועים לו [עמ' 115 ש' 2-11]. כאשר הוצג לו כי שרה חיזגילוב היא הטבחית
8 הראשית, הודה שאינו יכול לשלול זאת [עמ' 115 ש' 28-30]. כאשר הוטח בנתבע כי תפקידו
9 של אולג במטבח הוגבל למתן עזרה לחיזגילוב והוא אינו אחראי על בישול, הסתפק באמירה
10 הצנועה כי היו פעמים רבות בהן ראה את אולג לבד במקום ואישר שאינו יודע לומר מה היה
11 תפקידו של כל אחד במטבח [עמ' 115 ש' 31-33]. עוד הודה לגבי אולג: **"הוא היה במטבח,**
12 **הציגו לי אותו כאחראי במשמרת שהוא היה, כשאני הייתי מגיע למקום אז כמוכן שהוא לא עסק**
13 **בשום בישולים עד שהוא זיהה אותי וראה אותי"** [עמ' 115 ש' 35-36]. נובע מכך שהנתבע לא
14 נחשף למציאות בה אולג עסק בבישול או היה אחראי לבדו על הבישול הבשרי. לא כך כתב
15 בפרסום; הדברים שכלל בפרסום אינם אפוא אמת.
16
17 טז. בהמשך מסר הנתבע כי לכל היותר ראה את אולג מכניס מגש כלשהו שאת טיבו לא ידע
18 לתנור, פעם אחת ואולי יותר, הדגיש שמדובר באירועים שקרו לפני יותר מארבע שנים וציין
19 שמבחינתו אין לכך משמעות [עמ' 116 ש' 1-15]. הנתבע הודה שאינו יודע אם אולג נמצא לבד
20 במטבח שלושה ימים בשבוע [עמ' 116 ש' 26-27]. למקרא החלק הרלוונטי בפרסום הצטייר
21 רושם שונה לגמרי. הפער בין הפרסום ומשמעותו לבין עדות הנתבע על מה שניצב ביסודו רחב
22 יריעה ומהותי; הוא עומד לנתבע לרועץ בכל הנוגע להוכחת הגנה מפני הפרסום. הנתבע לא
23 השכיל ליישב את הפער; עדותו הייתה לא אמינה, כללה אמירת דבר והיפוכו וגילתה היעדר
24 בקיאות ממשית בעובדות לאשורן [עמ' 116 ש' 28-26, עמ' 118 ש' 13-15].
25
26 יז. אין כל ממש בטענת הרב כי אולג התחזה ליהודי תוך הונאת אחרים. עד כדי כך הרחיק
27 ברצונו להשמיץ ולהטיל דופי, שענה כך – כשהוטח בו שאולג עבד באכסניה באותה מתכונת
28 החל מיום 15.5.2014, גם בתקופות בהן הנתבע נתן תעודות כשרות למקום: **"כנראה וחשבתי**
29 **כמו כולם כשהגעתי לביקורים במקום, הוא התחזה לנאמן כשרות במקום, הוא הלך עם כיפה, הוא**
30 **היה נוכח בזמן הארוחות עם כיפה. הוא השיב לאנשים כאילו הוא נאמן כשרות, אז בהחלט יכול**
31 **להיות שרימו אותי במשך שנתיים. בהחלט יכול להיות"** [עמ' 109 ש' 25-29]. אם אלו פני הדברים,
32 אזי גם תעודת הכשר שהנתבע נתן לאכסניה, טרם העברת הסמכות לרבנות נהריה, **"לא שווה**
33 **הרבה"** על-פי המונחים בהם נקט בפרסום. ודוק: הנתבע טען שבדיקתו לגבי אולג נעשתה עוד

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 בשנת 2014, שנים לפני הפרסום [עמ' 110 ש' 13-18]. לכל אלה לא נתן הנתבע ביטוי בפרסום
2 שעשה, באופן שמעיד על היותו חלקי, חד-צדדי, מונחה אינטרס ומגמתני.
3
4 יח. הנתבע ביקש לטעון כי באמירה "יש 100% בישולי גויים למהדרין" התכוון לכך שאולג
5 הוא גוי למהדרין ללא ספקות [עמ' 117 ש' 30-31]. בהתאם למבחן הפרשנות האובייקטיבית,
6 לא זו המשמעות שקורא סביר מייחס לדברים; הקורא את הפרסום מבין דווקא שהכוונה
7 לשלילה מלאה וגורפת בשיעור 100% של כשרות הבישול במטבח האכסניה. אם רצה הנתבע
8 ליתן ביטוי בפרסום לדבר אחר וכשל בכך, אין לו להלין אלא על עצמו.
9
10 6. **לסיכום חלק זה**: בשים לב לאמות-המידה שחולשות על הוכחת ההגנה הקבועה בסעיף 14
11 בחוק, לא עלה בידי הנתבע להוכיח את אמיתות הפרסום. הוכח דווקא שהפרסום היה לא
12 אמת וחטא למציאות לאשורה, זאת בחלקים נרחבים ומהותיים שלו. כמכלול, זהו פרסום
13 מובהק שאינו אמת. גם כאשר צוינה בו עובדה נכונה – כגון העברת הכשרות לפיקוחה של
14 רבנות נהריה, עובדה זו הוצאה מהקשרה ונעטפה באמירות שאינן אמת, עד כדי יצירת תוכן
15 כוזב, מטעה ומגמתני.
16
17 א. בפרסום ייחס הנתבע יצירת מצגי שווא תוך הונאת הציבור לגורמים שונים שיש להם
18 זיקה וקשר לאכסניה ולשמירת הכשרות בה: אולג שמתחזה ליהודי ומרמה אנשים [עמ' 117
19 ש' 19-21], המשגיחה הקבועה אילנית ש"מורחת" אחרים וועדת הכשרות ברבנות נהריה שלא
20 מתפקדת לחלוטין ונשלטת בידי גורמים חיצוניים. לכל אלו יש נגיעה לאכסניה ולאנ"א;
21 משמעם שהיא מפעילה את האכסניה והמטבח בכסות של כשרות כוזבת למראית עין, ללא
22 כשרות אמיתית. לטענה ליצירת מצגי שווא והונאת הציבור בנושאים של שמירת כשרות יש
23 משמעות פלילית [סעי' 3 ו-14 לחוק איסור הונאה בכשרות].
24
25 ב. במסגרת הגנתו נדרש הנתבע להוכיח את אמיתות הפרסום. הוא כשל בכך באופן מלא
26 וגורף. כאשר בעל-דין מעלה בהליך אזרחי טענות בעלות משמעות פלילית, חל עליו נטל כבד
27 במיוחד להוכיחן; הנטל הוא זה של מאזן ההסתברויות אך כמות ואיכות הראיות הדרושות
28 להרמת הנטל גבוהה יותר ובית-המשפט נדרש לזהירות מיוחדת בבחינתן [ע"א 3546/10
29 מישאלי נ' קליין, פסי' 14 (2012); ע"א 3725/08 חזן נ' חזן, פסי' 31 (2011); ע"א 475/81 זיקרי
30 נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד מ(1) 589, 594 (1986); ע"א 260/82 סלומון נ' אמונה, פ"ד
31 לח(4) 253, 257 (1984); ע"א 359/79 אלחנני נ' רפאל, פ"ד לה(1) 701, 711 (1980)]. ראיות מן
32 הסוג הדרוש לא הובאו בידי הנתבע כלל ועיקר; בתוך כך לא זומנו על-ידו עדים רלוונטיים
33 לנושא ששמותיהם נשזרו ונזכרו בעדותו [עמ' 110 ש' 13-15].
34

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1 ג. לא אחת, כאשר בית-המשפט הפנה לנתבע שאלה, לא ניתן לה מענה ישיר או מפורש ;
2 הנתבע פטר עצמו במענה שכלל הפניה לנספחי כתב-הגנתו [ור' עמ' 77 ש' 11-12]. כך השיב גם
3 לשאלות שהופנו אליו מטעם התובעות בחקירה נגדית [ר' למשל עמ' 80 ש' 11-13 ; עמ' 84 ש'
4 25 עד עמ' 85 ש' 2]. הגדיל הנתבע לעשות עת הפנה בעדותו, במענה לשאלות שנשאל, לנספח
5 סח/7 בכתב-הגנתו שאינו בנמצא ; כתב-ההגנה מסתיים בנספח סו/10. היה בכך כדי להאריך
6 ולעכב את הברור שלא לצורך [עמ' 85 ש' 19, החלטה בעמ' 86-87 והחלטה מיום 19.2.2020
7 בבקשה 14]. הנתבע הסתמך על נספחים שאינם קיימים בהקשרים נוספים [עמ' 92 ש' 22 עד
8 עמ' 93 ש' 2].
9

10 ד. הגנתו של הנתבע נסמכה על אירועים ישנים-נושנים אשר קדמו להליך מ-2003 ולפסק-
11 הדין שניתן בו [עמ' 78 ש' 28 עד עמ' 79 ש' 17]; באירועים אלו אין כדי להעמיד הגנה מפני
12 פרסום שנעשה שנים רבות לאחר מכן, במאי 2017. לא רק הנתבע חטא בהזקקות יתר
13 לאירועים אלו ; חלק ניכר מחקירתו הנגדית הוקדשה להם, ללא צורך ממשי ובלי שהיה בכך
14 לקדם את ההכרעה בשאלות הממשיות השנויות במחלוקת בהליך דנן [ור' למשל עמ' 80 ש'
15 16 עד עמ' 84 ש' 11]. לצרכי הכרעה בהליך הנוכחי, אין חשיבות לסדר האירועים אשר קדמו
16 להגשת התביעה בהליך מ-2003 ולשאלה מי היה בעל-הדין שעמו התמודד הנתבע בהליך זה.
17 מאחר שמדובר בעניינים ישנים-נושנים, אף אין מקום לקבוע ממצאי מהימנות על-יסודם.
18

19 ה. הנתבע לא הכיר את תצהיריהם של דגול ווקנין, עדי התובעות, ולא קרא אותם [עמ' 72
20 ש' 22-25]. לא אחת ניכר שאינו בקיא די הצורך בתכנים ובאירועים שנוגעים למכתביו שלו
21 אשר נכללו בראיות התובעות – זאת לא ביחס לאירוע שולי וזניח אלא בהתייחס לנטילת
22 תעודת הכשרות מן האכסניה [ור' למשל עמ' 101 ש' 16-20, וכן בעמ' 102 ש' 15-18, 28-30],
23 או ביחס לטענה כי גוי עוסק במלאכת הבישול במטבח ללא פיקוח הולם של משגיח [עמ'
24 114 ש' 30-36]. גם בהקשרים שנגעו לכללים שחלים על עבודת המשגיחה הסתבך הנתבע
25 בהצהרות שלא היה בידו לתקפן והוא מצא מפלט באמירה כי יש דברים שאינו רוצה לפרטם
26 [עמ' 123 ש' 32 עד עמ' 124 ש' 9]. יש דוגמות רבות נוספות ; מפאת כבודו של הנתבע אסתפק
27 באלו שהובאו כאן.
28

ח. הגנות סעיף 15 בחוק

29
30
31 גם הגנות סעיף 15 בחוק איסור לשון הרע שעליהן הסתמך הנתבע לא הוכחו ; בתוך כך נשלל תום-
32 ליבו של הנתבע בכל הנוגע לעשיית הפרסום.

33
34 1. לטענת הנתבע, "הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או על הנסיבות שמהן
35 משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3", כמשמעו בסעיף 15(1) בחוק.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 אין בטענה ולא כלום ומוטב היה אלמלא נשמעה. מתוקף תפקידו כרב היישוב ידע הנתבע
2 ידוע היטב על קיומן של אנ"א וחב' בישראלים, כמי שפרסום שנסב על הכשרות באכסניה נוגע
3 להן ועשוי לפגוע בהן. הפרסום נעשה לאחר שבמועדים שונים שקדמו לו נדונו בפני גורמים
4 ברבנות הראשית טענותיהן של אנ"א וחברת בישראלים על-אודות האופן בו מילא הנתבע את
5 תפקידו בכל הנוגע למתן תעודת הכשר לאכסניה. גם מכך נבעה ידיעת הנתבע עליהן במובן
6 שבו עוסק סעיף החוק שצוטט לעיל.
7
- 8 2. יתרה מכך, בעדותו הודה הנתבע שידע כי קוראי הפרסום יירתעו מלהגיע לאכסניה ואישר
9 בפה מלא שזו הייתה המטרה [עמ' 126 ש' 19-21]. הדברים טומנים בחובם הודאה בידיעה כי
10 הגורמים הרלוונטיים שיש להם נגיעה לפרסום, בראש ובראשונה אנ"א ובמידה פחותה ממנה
11 חב' בישראלים, עלולות להיפגע מהפרסום. במצב רגיל, ההגנה הקבועה בסעיף 15(1) בחוק אינה
12 חלה על יחסים ונסיבות של פרסום מן הסוג שנדון כאן [ר' למשל רע"א 1239/19 שאול נ'
13 חברת ניידלי תקשורת בע"מ, פס' 58 (2020)].
14
- 15 3. הנתבע השליך יהבו על שתי הגנות נוספות שיש ביניהן קרבה רעיונית: הגנת סעיף 15(2), לפיה
16 "היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית
17 לעשות אותו פרסום", והגנת סעיף 15(3) לפיה "הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של
18 הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי
19 כשר". בהגנות הללו יש לדייק.
20
- 21 4. במועד שבו נעשה הפרסום, ולמן שנה ויותר קודם לכן, נשללה סמכותו של הנתבע בכל הנוגע
22 למתן תעודת כשרות לאכסניה; סמכות הפיקוח הנוגעת בדבר הועברה לרבנות נהריה. יש בכך
23 כדי להשליך על טענת הנתבע כי לרבנות המקומית סמכות הפיקוח הבלעדית על כשרות
24 האכסניה על-פי חוק איסור הונאה בכשרות. סמכות זו נשללה מהנתבע במפורש וביודעין.
25 לפיכך במועד הפרסום לא הייתה על הנתבע חובה חוקית להביע עמדה בפני צד שלישי בכל
26 עניין שנוגע לכשרות באכסניה.
27
- 28 5. הנתבע גרס כי אנשים ואוכלוסיות מקרב הציבור החרדי והדתי לזרמיו השונים פונים אליו
29 על-מנת להיוודע מה דרגת הפיקוח ודרגת הכשרות של האכסניה, ולכן "נדרשת אמינות מלאה
30 של הרב כלפי הבאים בשערי האכסניה" [עמ' 76 ש' 24-25; ר' גם חלק ג' ב-3]. ניתן לראות בכך
31 טענה לקיומה של חובה חברתית או מוסרית שחלה על הנתבע להשיב לפניו בכל הנוגע
32 לכשרות באכסניה כמשמעה בסעיף 15(3) לחוק איסור לשון הרע. על-מנת שהגנה זו תחול
33 נדרש הנתבע להראות, בנוסף, כי עשה את הפרסום בתום-לב; בכך כשל הנתבע באורח ברור.
34

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 יש בנמצא כמה וכמה סממנים לעשיית הפרסום בחוסר תום-לב ועל-מנת לפגוע. **ראשית**,
2 מהיבטים רבים ויסודיים, הפרסום היה לא אמת ויצר מצג מגמתי ומטעה; כך נקבע לעיל.
3 הנתבע, צד ישיר לאירועים שתוארו בחלק ז', לא ישמע בטענה כי לא ידע שתוכן הפרסום אינו
4 אמת.
5
6 **שנית**, הנתבע נשאל על כשרות האכסניה באופן פרטי, בידי שואל מחוץ לקבוצה שבה עשה
7 את הפרסום. את עשיית הפרסום הסביר כך: "[...] **כנראה שמישהו רצה להתארח באכסניה ואז**
8 **ענית לך מה שענית**" [עמ' 125 ש' 33]. על הקבוצה ששימשה במה לפרסום אמר הנתבע:
9 "משגיחים שואלים ומי שרלוונטי שיכול לענות עונה" [עמ' 125 ש' 30-31]. ביוזמתו הוא וללא
10 כל צורך ממשי בחר הנתבע להשיב לפונה לא באופן פרטי, באותה מתכונת בה הופנתה אליו
11 השאלה, אלא בקבוצה שיש בה חברים רבים ובכלל זה לא אנשים פרטיים מקרב הציבור אלא
12 משגיחי כשרות [עדות הנתבע בעמ' 126 ש' 9-3]. גם היקף הפרסום מבחינת תוכנו אינו עשוי
13 להיחשב מידתי ביחס לשאלה לגבי כשרות האכסניה; הוא חרג הרבה אל מעבר לנדרש לשם
14 מתן מענה לשאלה זו; לא ניתן שלא להתרשם כי הוא שימש את הנתבע לשם הוצאת מררתו
15 ותביעת עלבון מגוף שחמק מתחת יד פיקוחו והועבר לסמכות של גורם אחר.
16
17 **לבסוף**, הנתבע היה יוצא ידי חובתו המוסרית והחברתית אם היה עונה לשואל כי עליו לפנות
18 לרבנות נהריה לשם קבלת מענה. תוכן הפרסום שהטיל דופי ברבנות זו ובאיכות פיקוחה על
19 האכסניה לא הוכח כלל ועיקר; כפועל יוצא, לא הראה הנתבע סיבה ממשית שמנעה ממנו
20 להפנות את השואל לגוף שלו הוקנתה בזמן הפרסום הסמכות החוקית לפקח על האכסניה
21 בכל הקשור לדיני הכשרות.
22
23 לכל הפחות, הוכח שהפרסום לא היה אמת והנתבע לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים
24 להיווכח אם אמת הוא, אם לאו. כאמור, מאז חודש פברואר 2016 ועד יום הפרסום בחודש
25 מאי 2017 לא הייתה לנתבע ידיעה אמיתית, אישית וממשית לגבי הנעשה באכסניה – שכבר
26 הייתה נתונה לפיקוח של רבנות נהריה. הסמכות לפקח על האכסניה לפי חוק איסור הונאה
27 בכשרות ניטלה על-ידי הרבנות הראשית מהנתבע ביום 17.4.2016 והועברה לרבנות אחרת.
28 במועד הפרסום, יותר משנה לאחר מכן, לא היה הנתבע עשוי להיות גורם רלוונטי אשר ישיב
29 לשאלות על כשרות האכסניה. בזמן עשיית הפרסום לא הייתה לו ידיעה אישית מתבקשת
30 לגבי הנעשה באכסניה ובמטבחה בכל הנוגע לשמירת כשרות. אף-על-פי-כן, בעשיית הפרסום
31 שם הנתבע עצמו כמי שבקיא ויודע בעניינים שנמנו בו. עוד נמצא שבעשיית הפרסום התכוון
32 הנתבע לפגוע במידה גדולה מן הסביר לשם הגנת הערכים שנמנו בסעיף 15 לחוק [סעי' 16(ב)]
33 לחוק; עניין **פלוס**, עמ' 893-894. תום-לבו בעשיית הפרסום נשלל אפוא; באין תום-לב, אין
34 תחולה לאיזו מן ההגנות שנמנו בסעיף 15.
35

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

10. בשל היעדר תום-לב, לא קמה לנתבע הגנה על-סמך הוראותיהם של סעי' 15(4) ו-15(6) בחוק, אשר דנים בפרסום שהיה "[...] הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות", או בפרסום שהוא "[...] בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת - הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה".

11. רוב רובו של הפרסום אינו הבעת דעה אלא הצגת נתונים המתיימרים להיות עובדות מוחלטות שבדיעת הנתבע על-אודות הנעשה באכסניה ובקשר עמה. רק בענין אחד, זה שנוגע ל"100% בישולי גויים למהדרין", הוסיף הנתבע את הביטוי המסייג "לדעתי והערכתי". אין בכך לסייע לו ולהעניק לפרסום, או לחלק זה שלו, את הגנת הדין. הפרסום נעשה בקבוצה רבת משתתפים של משגיחי כשרות. בדברים הללו – "יש 100% בישולי גויים למהדרין", שמשמעותם ברורה וקשה, לא דובר בהבעת דעה אישית של הדיוט אלא במי שהינו רב היישוב בו פועלת האכסניה. לא זו בלבד שעל-פי תוכנה חטאה אמירה זו לאמת, אלא שהיא הייתה גורפת ולא מידתית גם ביחס למשמעות הצנועה יותר שהנתבע ביקש לייחס לה בעדותו לפני. היעדר הלימה ומידתיות שולל תום-לב ומפקיע את הגנת הדין מן הפרסום.

ט. טענה לתביעת השתקה

הנתבע ביקש לדחות את התביעה בטענה כי אינה אלא תביעת השתקה. דין הטענה להידחות.

1. בתי-המשפט בישראל טרם פיתחו דוקטרינה כוללת לתביעות השתקה (SLAPP) שתהלום את "תנאי הארץ ותושביה". יחד עם זאת, התביעה דן אינה עשויה להיחשב תביעת השתקה כל עיקר, בשים לב למאפייניה של תביעה כזו [רע"א 1688/18 סרנה נ' נתניהו, פס' 7 (2018); רע"א (מח' י-ם) 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ח"כ זוהר, פס' 20-23 (2021); ת"א (שלי ת"א) 5745-09-17 נתניהו נ' בנימין, פס' 38-43 (2019)].

2. תביעת השתקה מתאפיינת בפערי כוחות ניכרים ומובנים בין הצדדים, כאשר התובע צד חזק ואילו הנתבע צד חלש ביחס אליו. לא כן במקרה שלפני. הנתבע עשה את הפרסום כשהוא חוסה תחת מעמדו של רב היישוב שבו פועלת האכסניה. אנ"א, מפעילת האכסניה, היא הגוף המבוקר על-ידו. הכוח לתת לאכסניה או לשלול ממנה תעודת כשרות נמצא בידו של הנתבע; הכוח הופעל כלפי אנ"א, מושא הביקורת, וכפועל יוצא – באופן עקיף, כלפי חב' בישולים, מפעילת המטבח באכסניה. לא התובעות נטלו מהתובע את כוחו ביחס אליהן; גוף חיצוני,

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 הרבנות הראשית, שמזוהה עם תחום שייכותו הארגוני והמהותי של הנתבע ולא עם תחום
2 פעילותו של התובעות, נטלה ממנו את הסמכות לקבוע דבר-מה ביחס לאכסניה. היא עשתה
3 כן לאחר שנכנסה לעובי הקורה ומצאה דופי בהתנהלותו של הנתבע בהפעלת סמכותו ליתן
4 או לשלול תעודת כשרות ביחס לאכסניה. יחסי הצדדים אינם ממלאים אחר התנאים שבהם
5 תוכר תביעה בעילת לשון הרע כתביעת השתקה שמניעה פסולים ויש לדחותה בשל כך.
6
- 7 3. תביעות השתקה מתאפיינות בעילת תביעה חסרת יסוד או גבולית ולא ברורה. לא כן במקרה
8 דנן. התובעות הראו שיש באמתחתן תביעה בעילת פרסום לשון הרע שעילתה מוצקה. ניצב
9 ביסודה פרסום שנעשה על-ידי הנתבע והופץ לרבים, לגביו נקבע כי מתקיימים בו מאפיינים
10 של לשון הרע כהגדרתם בחוק. הנתבע כשל בהוכחת הגנה שתכשיר את הפרסום ותשלול
11 הטלת חבות בגינו. הדופי שיש בפרסום רב וניכר; ננקטו בו אמירות בוטות ומבישות שאינן
12 מכבדות את אומרו, רב יישוב בישראל. דיני מדינת ישראל אוסרים על הוצאת דיבה ברבים,
13 ולא רק הם; גם הדין היהודי אוסר זאת. רבי אלעזר המודעי אומר: "[...] **והמלכין פני חברו**
14 **ברבים** [...] **אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא**" [משנה, מסכת
15 אבות, פרק ג' משנה י"א]. הוכח אפוא שיש לתביעה עילה מוצקה, באופן שאינו מאפשר לסווג
16 אותה כתביעת השתקה.
17
- 18 4. סכום תביעה מופרך, גבוה במיוחד ותלוש מן הנסיבות, עשוי לשמש סממן לתביעת השתקה.
19 מאפיין זה לא קיים כאן. הסכום שנתבע אינו חריג בשים לב לכך שהתביעה הוגשה על-ידי
20 שתיים, על-בסיס כפל הפיצוי הסטטוטורי שקבוע בחוק איסור לשון הרע נוכח טענה לעשיית
21 הפרסום בכוונה לפגוע.
22
- 23 5. סממנים אחרים של תביעת השתקה אינם מתקיימים בהליך דנן ולו בדוחק [ור' למשל רע"א
24 4512/20 **חברת מנו ספנות בע"מ נ' בלס**, פס' 15 (2020); ת"א (מח' מר') 12733-11-16 **מגנאגיי**
25 **נ' בכרי**, פס' 145-146 (2021)]. אף אין בתביעה עניין ציבורי מיוחד; היא מוגבלת למשפט
26 הפרטי ונסבה על השאלה אם הנתבע חטא בפרסום לשון הרע, אם לאו. ההקשר הרחב יותר
27 של דיני הכשרות אינו אלא רקע, לא העיקר, ולא מתעוררות שאלות ציבוריות רחבות היקף
28 או בעלות השלכה על אחרים שאינם צד ישיר להליך. התביעה אינה חורגת מהסעד שהתבקש
29 בה ואינה מבקשת לבוא חשבון עם התובע בשל מיהותו – בשונה ממעשיו בעשיית הפרסום
30 [ת"א (צפת) 60893-12-18 **אפרצב נ' בן דוד**, פס' 105, 107 (2021); ת"א (של' ת"א) 30803-05-
31 17 **מכלוף נ' בן שושן**, פס' 15-18 (2020)]. אלמלא שלח הנתבע יד בפרסום לשון הרע על-אודות
32 אנ"א כמפעילת האכסניה, ובהיקף צנוע יותר – על-אודות חב' בישולים כמפעילת המטבח,
33 לא הייתה התביעה מוגשת.
34
35

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

י. כימות הנזק

- 1
2
3 הנה כי כן, הפרסום הוא דברי לשון הרע כמשמעם בחוק. לא עלה בידי הנתבע להוכיח שעומדת לו
4 הגנה טובה מפני הטלת חבות בנזיקין בעטיו של הפרסום. יש להידרש אפוא לכימות הנזק.
5
6 1. ראיותיהן של שתי התובעות לקו בחסר ודלות ניכרים בכל הנוגע להוכחת נזק פרטני שנגרם
7 להן בעטיו של הפרסום. לא הובאו נתונים כספיים או חשבונאיים מן הסוג הדרוש להוכחת
8 נזק ממשי, קונקרטי. לא הורם הנטל לגבי ירידה בהיקף ההזמנות באכסניה אחרי הפרסום
9 בהשוואה לתקופה שקדמה לו; אנ"א ציינה שעוד לפני הפרסום הייתה התפוסה באכסניה
10 חלקית ודלה [ר' להלן]. חב' בישולים לא הביאה ראיות כלשהן לביסוס טענה לפגיעה כספית
11 בה ובהיקף פעילותה כתוצאה מהפרסום. בתצהירו של וקנין – עדה היחיד של תובעת 2, אין
12 כל התייחסות לסוגיית הנזק והוא הוגבל למישור החבות.
13
14 2. חרף טענה כללית בנושא, אנ"א לא הוכיחה ביטולים פרטניים של הזמנות לשהייה באכסניה
15 לאחר הפרסום. נזכרה רק פניה אחת של תיכון אמי"ת מכפר בתיה אשר יוחסה לחודש ינואר
16 2018 [סעי' 98-100 ב-2]. עדותו של דגול בחקירה נגדית על-אודות ביטולי קבוצות בלשון
17 רבים הייתה סתמית, לא פורטה ולא נתמכה בתיעוד [עמ' 39 ש' 19-20; עמ' 48 ש' 18-27].
18 לשם הוכחת ביטולי הזמנות שיש להם קשר סיבתי לפרסום היה על אנ"א להשמיע גורם
19 מוסמך בה שטיפל בהזמנות וביטולים; דגול לא עסק בכך באופן אישי [עמ' 40 ש' 10-13]. על-
20 מנת להוכיח רכיב נזק מסוג זה אין די בעדות מפי השמועה, כך דרך כלל – ובפרט נוכח
21 התנגדות הנתבע לקבילותה [עמ' 17 ש' 20-23]. לא הוצג תיעוד של אנ"א שיצביע על ירידה
22 בהיקף ההזמנות בתקופה שאחרי הפרסום בהשוואה לתקופות שקדמו לו.
23
24 3. גם וקנין לא הציג נתונים כלשהם לגבי נזק ממוני שנגרם לחב' בישולים בעקבות הפרסום.
25 מדבריו עלה שהנזק שנסב על ביטולי הזמנות הוא של אנ"א, בעלת האכסניה [עמ' 69 ש' 15].
26 לא הובאה ראיה לכך שחב' בישולים מתוגמלת לפי היקפי התפוסה באכסניה והדבר כלל לא
27 נטען; אף לא הוצג החוזה שחלש על ההתקשרות בין אנ"א לבין חב' בישולים.
28
29 4. בה בעת, שתי התובעות כללו בתביעה עתירה לפיצוי על-פי חוק איסור לשון הרע ללא הוכחת
30 נזק, תוך בקשה להשית על הנתבע כפל פיצוי בשל עשיית הפרסום בכוונה לפגוע [סעי' 52-53
31 בכתב-התביעה]. אי-הוכחתו של נזק ממשי, קונקרטי, אינו מכשיל אפוא את תביעתן. על-פי
32 סעיף 7א(ב) בחוק איסור לשון הרע, "במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט
33 לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק".
34 הסכום צמוד למדד לפי סעיף 7א(ה); הוא עומד היום על 73,233 ₪. סעיף 7א(ג) מורה כי אם

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 הוכח שלשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, אזי רשאי בית-המשפט להשית על הנתבע פיצוי שלא
2 יעלה על כפל הסכום שנקבע בס"ק (ב), ללא הוכחת נזק.
3
- 4 5. הפרסום שעשה הנתבע בקבוצה הוא פרסום אחד. חרף ריבוי סעיפיו, נושאו אחד; הוא נסב
5 על הכשרות באכסניה בשלומי. אין מקום לפצלו באופן מלאכותי למרכיביו, תוך ראיית כל
6 סעיף כפרסום נפרד, עצמאי.
7
- 8 6. הפרסום בו שלח הנתבע את ידו היה בעל עצימות גבוהה. ראשית, משום תוכנו. שנית, משום
9 שהוא לא נעשה על-ידי זר שאין לו נגיעה להלכות כשרות או על-ידי עובר אורח הדיוט שנקלע
10 לאכסניה, אלא על-ידי רב היישוב בו פועלת האכסניה. אדם סביר שמקפיד על כשרות המזון
11 באכסניה היה מייחס לפרסום כזה משקל רב ולא מפקפק באמיתות תוכנו. הנתבע לא טען
12 וממילא גם לא הראה שהוא לא היה מוכר ומזוהה בקבוצה כרב היישוב שלומי. שלישית,
13 הפרסום נעשה בקבוצה שיש לה נגיעה מובהקת, ישירה, לדיני כשרות ושמירתם. שמה של
14 הקבוצה, "פורום משגיחי הרבנות ארצי - הרבנות הראשית לישראל - כוחנו באחדותנו", מעיד על
15 כך. הנתבע אישר שבקבוצה חברים משגיחי כשרות. רביעית, תפוצתו של הפרסום הייתה
16 גדולה; באמצעות הנתבע הוכח שחברים בקבוצה לפחות מאתיים איש. לבסוף, הפרסום היה
17 בעל נגיעה ישירה לקהל היעד של האכסניה. הנתבע אישר שהאכסניה מארחת "[...] ציבור דתי
18 גדול, דתי חרדי, מורים שמגיעים בעל כורחם להשתלמויות במקום, [...] קבוצות של חב"ד מכל
19 הזרמים" [עמ' 76 ש' 22-24].
20
- 21 7. בהוכחת היקף החשיפה של אחרים לפרסום והשפעתו, יש להתחשב בקושי המובנה בהבאת
22 עדים על-ידי התובעות שיזדהו בשמם ותפקידם בתביעה נגד רב יישוב בישראל. וקנין עמד על
23 כך [עמ' 55 ש' 27 עד עמ' 56 ש' 15]; כך אמר, בתארו את שאירע לאחר עשיית הפרסום:
24 "רבנים מכל הארץ פנו אלינו בשאלה מה קרה, האם שוב אין כשרות בשלומי [...] כשאתה פונה
25 לאותם מנהלי בתי ספר ושואל למה אתה לא מתלונן על כך שהרב אמר לך לא להגיע לשלומי, תן
26 לי את זה בכתב, אומרים לי עזוב, רבנים לא יוציאו מכתב ולא יעידו על כך אלא יאמרו את זה בשיחה
27 טלפונית פנים מול פנים. גם מנהלי בתי ספר דתיים ואולפנות כשהתקשרתי לברר למה הם לא מגיעים
28 לאכסניה, וחלקם עברו לאכסניה אחרת, הם אמרו שיש להם ספק לגבי הכשרות בשלומי, וכל זאת
29 בעקבות האדם הזה שכל המטרה שלו 20 שנה לאמלל אותנו [...]".
30
- 31 8. מצד שני, יש להתחשב בעדות וקנין כי בין אלו שנחשפו לפרסום היו מי שראו בו סימן לפסול
32 בהתנהלות הנתבע ולא עדות לדופי בתובעות ובאכסניה. בלשונו: "[...] חלק מהמקרים שאמרו
33 לי אמרו לי שחלק גדול מאנשים צוחקים פשוט על העניין הזה של הזלזול של הרב שהוא מזלזל
34 ברבנות נהריה למשל, בעיקר דברים כאלה, שהוא פוגע בנו" [עמ' 69 ש' 27-29].

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1
- 2 9. עוד יש להתחשב בכך שמדובר באכסניה שהתפוסה בה נמוכה ללא קשר לפרסום ועוד קודם
- 3 לו. דגול העיד על כך: "זו אכסניה שיש בה אחוזי תפוסה נמוכים, ולכן בהחלט יתכן שהיו או לא
- 4 היו ארוחות" [עמ' 21 ש' 11-12]. דגול מסר שהיקפי תפוסה נמוכים אפיינו את האכסניה לכל
- 5 אורך שנות פעילותה, ובשל כך יש ימים בהם כלל אין צורך בהפעלת המטבח; בימים אחרים
- 6 מוגשות רק חלק מהארוחות ואין צורך בהגשת שלוש ארוחות ביום [עמ' 30 ש' 20 עד עמ' 31
- 7 ש' 24]. נתונים פרטניים לגבי היקף התפוסה והשלכתו על עבודת המטבח צוינו במכתב דגול
- 8 לנתבע מיום 5.11.2015 [סעי' 58 ונספח 28 ב-2]; עמ' 32 ש' 16 עד עמ' 33 ש' 2]. דגול עמד על
- 9 הטעמים לביקוש הדל: "[...] זה אכסניה שיושבת על קו עימות, יש גם פגעי מזג אויר, אנשים
- 10 מזמינים ולא מגיעים" [עמ' 35 ש' 1-2].
- 11
- 12 10. במישור חובת הקטנת הנזק, אין פגם בכך שהתובעות לא הגיבו לפרסום בקבוצה שבה הוא
- 13 נעשה. דגול מסר שאין לתובעות גישה לקבוצה; בשל כך לא ידעו אם היו בקבוצה תגובות
- 14 לפרסום ומה היה תוכן [עמ' 41 ש' 5-6, 24-25]. כך העיד גם וקנין [עמ' 69 ש' 21-22]. לטענת
- 15 הנתבע כי יש להשית על התובעות אחריות לנזק, לרבות בגדרו של אשם תורם, אין כל יסוד.
- 16
- 17 11. לחובת הנתבע נזקפת – לא רק במישור שלילת תום-הלב לצרכי הוכחת הגנה לפי סעיף 15
- 18 בחוק אלא גם במישור הערכת הנזק, היעדר ההכרחיות של הפרסום בהיקף שבו נעשה. אדם
- 19 פרטי, צד שלישי, פנה לנתבע בשאלה לגבי הכשרות באכסניה. השאלה הופנתה אל הנתבע
- 20 במסגרת פרטית, לא בקבוצה שבה נעשה הפרסום. אף-על-פי-כן, הנתבע נמנע ממתן תשובה
- 21 לשואל בלבד, באותה מסגרת פרטית, אלא עשה את הפרסום בקבוצה שמונה עשרות חברים
- 22 [עדות דגול בעמ' 42 ש' 16-22]. כך נחזה מכותרת הפרסום. הנתבע לא הכחיש זאת. הוא אישר
- 23 כי נשאל על-ידי צד שלישי לגבי כשרות האכסניה באופן פרטי, לא בקבוצה שבה נעשה
- 24 הפרסום, ובחר לצטט את השאלה בקבוצה ולהשיב עליה בקבוצה – ולא לשואל באופן פרטי
- 25 [עמ' 126 ש' 3-9]. יש בדברים הללו, כשהם נשקלים עם האמור להלן, כדי להוכיח כי הפרסום
- 26 נעשה בכוונה לפגוע.
- 27
- 28 12. הנתבע נשאל אם ידע שמי שיקרא את הפרסום יירתע מלהגיע לאכסניה כי הכשרות חשובה
- 29 לו, ועל כך ענה: "כן, זאת המטרה" [עמ' 126 ש' 19-21]. לטענתו, רצה לתקן את הקלקולים
- 30 האין סופיים שהיו והפרסום השיג את המטרה [עמ' 126 ש' 23-24, 35-36]. ודוק: בהיותו
- 31 הסמכות שאחראית על מתן תעודת הכשרות לאכסניה לא הצליח הנתבע, כך לשיטתו, לתקן
- 32 את הקלקולים. התנהלותו בכל הנוגע לאכסניה גרמה לכך שהרבנות הראשית נטלה ממנו את
- 33 הסמכות והעבירה אותה לגוף אחר. טענת הנתבע על-אודות שינוי כלשהו שהפרסום הביא
- 34 עמו בעולם המציאות לא הוכחה ולו גם לכאורה; לא מדובר בדבר-מה שניתן להוכיח בהבל

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 פה. לא ניתן לפרש את עשיית הפרסום, על-רקע הדברים הללו, אלא כדבר שנעשה בכוונה
2 לפגוע.
3
- 4 13. הנתבע לא שלל את ידיעתו והבנתו של הפרסום תהא השפעה על הכנסותיה של האכסניה. הוא
5 גרס שהיה זה מחובתו למלא את תפקידו נאמנה [עמ' 126 ש' 35 עד עמ' 127 ש' 1]. דא עקא,
6 במועד הפרסום לא היה לנתבע כל תפקיד שהיה מחובתו למלא, או שהיה עשוי למלא, בכל
7 הנוגע לכשרות של האכסניה. התפקיד נשלל ממנו יותר משנה קודם לכן. לא ניתן היה שלא
8 להתרשם שהפרסום נועד לתבוע את עלבונו של הנתבע על כך. מדובר בעשיית פרסום למטרה
9 לא כשרה. הנתבע אישר כי ידע שהפרסום יפגע בשמה הטוב של האכסניה [עמ' 127 ש' 3-4].
10
- 11 14. אין בדעתי להתייחס לפרסום נוסף שנכלל בתצהירו של דגול [נספח 56 ל-ת/2]; התביעה לא
12 הושתתה עליו אלא רק על הפרסום האחד שצוטט ונדון לעיל. התובעות אינן עשויות להרחיב
13 את היריעה בעניין מהותי זה [עמ' 128 ש' 4-9]; הנתבע העלה התנגדות לשינוי והרחבת חזית
14 במועד הדיוני הנכון [עמ' 17 ש' 20-23].
15
- 16 15. התובעות זכאיות אפוא לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין לשון הרע שהפרסום היה נגוע בה. הוכח
17 שהפרסום נעשה בכוונה לפגוע באנ"א, בעלת האכסניה ומפעילתה. לא הוכח שהפרסום נעשה
18 בכוונה לפגוע בחב' בישולים. גם בהקשר זה, אין זהות בין התובעות ומה שנקבע לגבי האחת
19 אינו יפה בהכרח ביחס לאחרת. גם במישור הנזק, נזקה של אנ"א שונה מזה של חב' בישולים
20 והוא מובהק יותר וגדול יותר [ר' לעיל בחלק ה(12)].
21
- 22 16. אין שיטת תעריפים בפסיקת פיצוי בגין פרסום לשון הרע. הפיצוי יוערך וייפסק בכל מקרה
23 ומקרה בהתאם למכלול נסיבותיו הפרטניות [רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510,
24 526-525 (2001)]. על הפיצוי לבטא את המשקל הרב שניתן לזכות לשם טוב [שם, עמ' 528].
25 כפי שצוין בפסק-דינו של כב' השופט כפכפי, חל גידול בפיצויים שנפסקים בגין פרסום לשון
26 הרע [ת"א (אש"י) 28831-09-10 דרשן נ' אסל, פס" 40 וההפניות שם (2014); ר' גם ת"א (ב"ש)
27 7284/06 כרמיאלי נ' חרמון (2013) ותא"מ (נת" 10-12-42103 מילמן נ' פרז'ון (2014)]. נתתי
28 דעתי גם לפסקי-דין אליהם הפנו בעלי-הדין בסיכומיהם.
29
- 30 17. התובעות כללו בכתב-התביעה עתירה לכפל פיצוי בגין העילה מחוק איסור לשון הרע (סך של
31 139,504 ₪ ובנוסף סך של 120,000 ₪). אין לכך כל יסוד. כפל הפיצוי מגיע רק בגין כוונה
32 לפגוע בתובעת 1, והוא אינו מתיר כפל תביעה לסעדים כספיים חופפים בגין אותה עילה.
33
- 34 18. על-יסוד מכלול השיקולים הללו, בהתחשבי במידתה הרבה של לשון הרע שנכללה בפרסום,
35 באי-האמיתות שנשזרו בו תוך הצגת מידע חלקי, מטעה ומגמתי ולא תמונה עובדתית מלאה

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 17-09-11353 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ונכונה, בשוקלי את היעדר מעמדו של הנתבע לחוות עמדה מוסמכת – בתפקידו כרב היישוב,
2 על כשרות האכסניה במועד בו נעשה הפרסום, ונוכח הוכחת כוונה לפגוע באנ"א בעשיית
3 הפרסום, אני פוסקת לתובעת 1 פיצוי בסך של 85,000 ₪ ולתובעת 2 פיצוי בסך 25,000 ₪,
4 שניהם בערכי יום פסק-הדין.
5
6 19. התובעות עתרו לזכותן בפיצוי נוסף בסך 100,000 ₪ בשל עוגמת נפש. דין תביעה זו להידחות.
7 ראשית, כל אחת מהתובעות הן תאגיד. לחברה – שאיננה ישות אנושית אלא גוף יציר הדין,
8 אין נפש שתעגום [ת"א (מח' י-ם) 8069/06 החברה לאוטומציה בשלטון המקומי בע"מ נ' גור
9 (2009)]. מיהותן של התובעות אינו מאפשר לפסוק להן פיצוי כזה. שנית, מעדותו של דגול עלה
10 כי הפיצוי בראש נזק זה נתבע עבור אחרים שאינם בעלי-דין; התובעות אינן מוסמכות לייצגם
11 או לתבוע דבר-מה בשמם ועבורם [עמ' 49 ש' 18-28].
12
13 20. אין מקום לפסוק לתובעות או מי מהן פיצוי נפרד ונוסף בגין עוולת שקר מפגיע לפי סעיף 58
14 בפקודת הנזיקין. סעיף 58(א) בפקודה מורה כך: "שקר מפגיע הוא פרסום הודעה כוזבת בודון,
15 בין בעל פה ובין בדרך אחרת, בנוגע לעסקו של אדם, למשלח ידו, למקצועו, או לטובין שלו או
16 לזכות קנין שלו; אך לא ייפרע אדם פיצויים בעד פרסום כזה, אלא אם סבל על ידי כך נזק ממון".
17 התובעות לא הוכיחו נזק ממון פרטני. נפסק להן פיצוי ללא הוכחת נזק לפי חוק איסור לשון
18 הרע. לפיכך נדחית התביעה ככל שהיא נעוצה בעילה מפקודת הנזיקין; ממילא הוצגה עילה
19 זו כחלופית לעילה מחוק איסור לשון הרע, ועל-יסודה של עילה זו נפסק לתובעות פיצוי.
20
21 **יא. סיכומם של דברים**
22
23 1. די באמור כדי להכריע במחלוקת ואין צורך להידרש לטענות נוספות מעבר לכך.
24
25 2. התביעה מתקבלת אפוא בחלקה. הנתבע ישלם לכל אחת מהתובעות סכומים אלה:
26 לתובעת 1 – סך של 85,000 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד (כולל מע"מ) בסך 9,945 ₪.
27 לתובעת 2 – סך של 25,000 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד (כולל מע"מ) בסך 4,400 ₪.
28 עוד ישלם הנתבע לתובעות הוצאות משפט שכוללות אגרת משפט בסך של 15,000 ₪ בערכי
29 יום פסק-הדין, בשים לב למספר הדיונים שהתקיימו לשם בירור התובענה וכללו ארבעה דיוני
30 הוכחות, בהם נכחו דגול ווקנין באופן אישי. חלוקת ההוצאות בין התובעות בין לבין עצמן
31 היא על-פי יחסי הסכומים שנפסקו להן לגוף התביעה.
32 כל הסכומים (להלן יחד - **הסכום הפסוק**) הם בערכי יום פסק-הדין.
33
34 3. הסכום הפסוק ישולם תוך שלושים יום מן המועד שבו יומצא פסק-הדין לנתבע, שאם לא כן
35 יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום פסק-הדין ואילך עד מועד התשלום בפועל.

בית משפט השלום בחדרה

ת"א 11353-09-17 אגודת אכסניות נוער בישראל, ע"ר, ואח' נ' הרב משה אלחרר

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

1

2 4. התביעה לפיצוי בגין הפרסום, בעילה לפי חוק איסור לשון הרע או סעיף 58 בפקודת הנזיקין,

3 מוצתה בהליך דנן. ככל שמדובר בעילות אחרות, לא נדרש היתר לפיצול סעדים לשם הבאתן

4 לבירור. בסיכומים זנחו התובעות, ובדין זנחו, את העתירה לפיצול סעדים שנכללה בתביעה.

5

6 המזכירות תמציא את פסק-הדין לצדדים ותסגור את התיק.

7

8 ניתן היום, י"ב כסלו תשפ"ב, 16 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.

9

קרן אניספלד, שופטת

10
11